

UNIVERZITA PARDUBICE

Fakulta ekonomicko-správní

Analýza hospodářské kriminality v České
republice

2023

Vojtěch Marek

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní

Analýza hospodářské kriminality v České republice
Bakalářská práce

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní
Akademický rok: 2022/2023

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Vojtěch Marek**
Osobní číslo: **E18102**
Studijní program: **B6202 Hospodářská politika a správa**
Studijní obor: **Veřejná ekonomika a správa: Ekonomika pro kriminalisty a celníky**
Téma práce: **Analýza hospodářské kriminality v České republice**
Zadávající katedra: **Ústav ekonomických věd**

Zásady pro vypracování

Cílem práce je posoudit vývoj v oblasti hospodářské kriminality v České republice. V práci bude definována hospodářská kriminalita včetně trestních sazeb, které hrozí při této aktivitě a následně bude provedena analýza situace hospodářské kriminality v České republice za vybrané časové období. Součástí práce bude formulace doporučení pro efektivnější zvládnutí této kriminality.

Osnova:

- Základní charakteristika hospodářské kriminality.
- Hospodářská kriminalita v kontextu ČR.
- Analýza vybraných trestných činů.
- Shrnutí výsledků a formulace doporučení.

Rozsah pracovní zprávy: **cca 35 stran**
Rozsah grafických prací: **-**
Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

BEKEŠ, M. Finanční právo. Praha: C.H. Beck, 2012. ISBN 978-80-7400-440-7.
GŘIVNA, T., SCHEINOST, M., ZOUBKOVÁ, I. Kriminologie. Praha: Wolters Kluwer, 2019. ISBN 978-80-7598-554-5.
CHMELÍK, J., BRUNA, E. Hospodářská a ekonomická trestná činnost. Praha: Vysoká škola finanční a správní, 2015. ISBN 978-80-7408-109-5.
VÁLKOVÁ, H., KUČHTA, J., HULMÁKOVÁ, J. Základy kriminologie a trestní politiky. Praha: C.H.Beck, 2019. ISBN 978-80-7400-732-3.

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Martin Sobotka, Ph.D.**
Ústav ekonomických věd

Datum zadání bakalářské práce: **1. září 2022**
Termín odevzdání bakalářské práce: **30. dubna 2023**

prof. Ing. Jan Stejskal, Ph.D. v.r.
děkan

L.S.

doc. Ing. Jan Černožský, Ph.D. v.r.
vedoucí ústavu

V Pardubicích dne 1. září 2022

Prohlašuji:

Práci s názvem Analýza hospodářské kriminality v České republice jsem vypracoval samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využil, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byl jsem seznámen s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Beru na vědomí, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, a směrnicí Univerzity Pardubice č. 7/2019 Pravidla pro odevzdávání, zveřejňování a formální úpravu závěrečných prací, ve znění pozdějších dodatků, bude práce zveřejněna prostřednictvím Digitální knihovny Univerzity Pardubice.

V Pardubicích dne 29.6.2023

Vojtěch Marek v.r.

Poděkování

Chtěl bych poděkovat paní Matuškové a paní Mgr. Podeszwové za rychlé vyřízení žádosti o nahlédnutí do soudních rozhodnutí. Jako dalšímu bych chtěl poděkovat panu docentu Viktoru Prokopovi za motivaci k dokončení studia na vysoké škole. V neposlední řadě chci poděkovat své rodině a přátelům za podporu při studiu. Na závěr bych poděkoval svému vedoucímu bakalářské práce za připomínky a pomoc při zpracování práce.

Anotace

Bakalářská práce se zabývá problematikou hospodářské kriminality. Jako první se zaměřuje na vědu, která kriminalitu zkoumá, poté definování, co je kriminalita a její druhy. Následuje definování hospodářské kriminality, včetně několika paragrafů ze zvláštní části trestního zákoníku hospodářské kriminality. Dále práce obsahuje analýzu několika vybraných trestných činů, na jejichž základě výsledků bude predikován další vývoj hospodářské kriminality. Na závěr bude uvedeno několik soudních rozhodnutí v souvislosti s těmito činy.

Klíčová slova

kriminalita, hospodářská kriminalita, latentní kriminalita, finanční kriminalita, druhy kriminality

Title

The Analysis of Economic Criminality in the Czech Republic

Annotation

The bachelor's thesis deals with the issue of economic crime. It focuses first on the science that investigates crime, then on defining what crime is and its types. The following is a definition of economic crime, including several sections from the special part of the criminal code of economic crime. Furthermore, the thesis contains an analysis of several selected crimes, based on the results of which the further development of economic crime will be predicted. At the end, several court decisions related to these crimes will be listed

Key words

crime, economic crime, latent crime, financial crime, types of crime

Obsah

Úvod.....	1
1. Základní charakteristika hospodářské kriminality.....	2
1.1. Kriminologie a kriminalita.....	2
1.2. Hospodářská kriminalita.....	4
2. Finanční a ekonomická kriminalita.....	6
2.1. Trestné činy proti měně a platebním modulům.....	7
2.2. Trestné činy proti závazným pravidlům tržní ekonomiky a oběhu zboží ve styku s cizinou.....	8
2.3. Korupce.....	13
2.4. Hospodářská trestná činnost daňová.....	15
2.4.1. Neúmyslné a úmyslné daňové úniky.....	16
2.4.3. Trestněprávní úprava jednotlivých daňových činů podle zákona.....	17
3. Počítačová kriminalita.....	20
4. Vývoj hospodářské kriminality na území České republiky za vybraná období.....	22
4.1. Počet registrované kriminality za období 2000-2020.....	23
4.2 Podrobná analýza jednotlivých hospodářských trestných činů.....	26
4.2.1. Podvod.....	26
4.2.2 Zpronevěra.....	28
4.2.3 Neoprávněné držení platební karty a neoprávněné opatření, padělání a pozměnění platebního prostředku.....	30
4.2.4 Úvěrový podvod.....	32
4.2.5 Krácení daně.....	34
4.2.6 Zneužívání informací v obchodním styku.....	36
4.2.7 Porušení předpisů o pravidlech hospodářské soutěže.....	38
5. Soudní rozhodnutí spáchaných činů hospodářské kriminality.....	41

6. Výsledky a doporučení pro zvládání kriminality.....	44
7. Závěr	46
Použitá literatura	47

Seznam tabulek a grafů

Obrázek 1 - počet všech trestných činů v období 2000-2009	23
Obrázek 2 - počet všech trestných činů v období 2010-2020	24
Obrázek 3 - počet hospodářských trestných činů v období 2000-2009.....	24
Obrázek 4 - počet hospodářských trestných činů v období 2010-2020.....	25
Obrázek 5 - trestné činy podvodu v období 2000-2009	26
Obrázek 6 - trestné činy podvodu v období 2010-2020	27
Obrázek 7 - trestné činy zpronevěry v období 2000-2009	28
Obrázek 8 - trestné činy zpronevěry v období 2010-2020	29
Obrázek 9 - trestné činy neoprávněného držení platební karty v období 2000-2015.....	30
Obrázek 10 - trestné činy neoprávněného opatření, padělání a pozměnění platebního prostředku v období 2016-2020	31
Obrázek 11 - trestné činy úvěrového podvodu v období 2000-2009	33
Obrázek 12 - trestné činy úvěrového podvodu v období 2010-2020	34
Obrázek 13 - trestné činy krácení daně v období 2000-2009	35
Obrázek 14 - trestné činy krácení daně v období 2010-2020	36
Obrázek 15 - trestné činy zneužívání informací v obchodním styku v období 2000-2009.....	37
Obrázek 16 - trestné činy zneužívání informací v obchodním styku v období 2010-2020.....	38
Obrázek 17 - trestné činy porušení předpisů o pravidlech hospodářské soutěže v období 2000-2009	39
Obrázek 18 - trestné činy porušení předpisů o pravidlech hospodářské soutěže v období 2010-2020	40

Úvod

Kriminalita je nežádoucí jev a vyskytuje se prakticky od počátku lidstva. Poprvé se začala řešit v době krále Chammurapiho, který vydal zákon, kde platil způsob „oko za oko, zub za zub“. Tento způsob nebyl nejvhodnější, nicméně jedná se o nejstarší dochovaný zákoník v lidské historii. Tresty a definice činů se postupně vyvíjely, až jsme se dostali k současnému modernímu rozsáhlému pojetí, kde se vymezuje přímo pojem hospodářská kriminalita.

Tato bakalářská práce je rozdělena do pěti částí. První část se zaměřuje na vymezení základních pojmů, co je vůbec kriminalita a věda zvaná kriminologie, která se zabývá vším, o čem se zde dozvíme. Ve druhé části se rozebírá finanční kriminalita, jsou zde podrobně rozepsány vybrané druhy hospodářské kriminality včetně definování trestných činů podle paragrafů zákona, které se nachází ve zvláštní části trestního zákoníku. Je nutné si uvědomit, jak moc podobné tresty za trestné činy v této oblasti jsou a velmi často až moc přívětivé pro pachatele. Ve třetí části je krátké zaměření na počítačovou kriminalitu, která v dnešní době nabírá na vážnosti, protože se stále více používá k páchání hospodářských trestných činů, vše se digitalizuje a jedná se o problém, který bude do budoucna stále narůstat. Čtvrtá část se zaměřuje už přímo na analýzu, ve které se zprvu bude věnováno vývoji kriminality od roku 2005 do 2020. Poté bude analyzováno, které hospodářské trestné činy měly největší podíl na spáchaných činech a jak značnou škodu způsobily. V páté části bude proveden popis a krátké zhodnocení vybraných trestných činů.

Cílem práce je posoudit vývoj v oblasti hospodářské kriminality v České republice. V práci bude definována hospodářská kriminalita včetně trestních sazeb, které hrozí při této aktivitě a následně bude provedena analýza situace hospodářské kriminality v České republice za vybrané časové období. Součástí práce bude formulace doporučení pro efektivnější zvládnání této kriminality.

1. Základní charakteristika hospodářské kriminality

Tato kapitola nejdříve charakterizuje, co je kriminologie a kriminalita, její rozdělení na dva základní druhy a metody zjišťování kriminality, které se využívají v praxi. Následně se bude zabývat hospodářskou kriminalitou jako takovou a její definování podle odborníků a jednotlivých pojetí.

1.1. Kriminologie a kriminalita

Pojem kriminologie se skládá z dvou latinských slov „crimen“ (zločinnost) a „logos“ (věda). Lze tedy říci, že kriminologie je naukou o kriminalitě. Jako samostatná věda se vyčlenila až v druhé polovině 19. století v souvislosti s italskou pozitivistickou antropologickou školou.¹ Jednotlivé vydání knih či náznaky samostatné vědní disciplíny se vyskytovaly již v první polovině 19. století.

Kriminalita je masový jev, který se skládá z mnoha prvků. Přesná jednotná definice neexistuje, ale obecně převládá názor, že kriminalita je protiprávní chování nebo jednání proti společnosti, narušující její soužití, čímž způsobuje fyzické anebo materiální škody obětem těchto činů a státu. Pokud lze hovořit o protiprávním činu, musí naplňovat znaky a trestnost uvedené v zákonech České republiky. Pokud tyto znaky nenaplní, nelze o trestném činu hovořit.

Rozlišujeme dva druhy kriminality, kterými jsou registrovaná a latentní (skutečná). Latentní je část, o které se prokuratura, bezpečnostní sbory nebo soudy nedozví.² Příklad: V samoobslužné prodejně pachatel ukradne rohlík, kamera ani ostraha nic nezachytí a v tomto případě již mluvíme o latentní kriminalitě. Registrovaná je část, která vychází najevo, policejní orgány se o ní dozví vlastní činností či na základě oznámení.

Míra latence závisí na důvěře občanů v bezpečnostní orgány, obavy ze msty pachatelů, reakce spoluobčanů na oznamování trestné činnosti a kriminální citlivost ve společnosti, kterou se rozumí míra tolerance k porušování zákonů.³ U jednotlivých druhů trestných činů se míra latence podstatně liší. Zpravidla čím je čin závažnější, tím má menší latenci a je snadněji

---

¹ GRÍVNA, Tomáš, Miroslav SCHEINOST a Ivana ZOUBKOVÁ. *Kriminologie*. Praha: Wolters Kluwer, 2019.

² NEŠPOR, Zdeněk R. *Kriminalita – Sociologická encyklopedie*. In: *Sociologická encyklopedie* [online].

1. 2. 2018 [cit. 11.02.2023]. Dostupné z: <https://encyklopedie.soc.cas.cz/w/Kriminalita>

³ Tamtéž

odhalitelný. Velmi nízkou míru latence má vražda, kdežto úplatkářství bude mít velmi vysokou podobu latence.

Do latentní části patří i činy, jež sice byly policií zjištěny, ale nikdy nebyli dopadeni pachatelé těchto trestných činů, případy, kde dojde ke stíhání pachatele, ale nevynesl se rozsudek, zároveň i pokud pachatel způsobil více trestných činů před stíháním, avšak rozhoduje se pouze o části z nich.⁴

Hospodářská kriminalita z velké části patří do latentní části, protože odhalit tento druh kriminality je velice obtížné a z velké části se o jeho páčání neví. Je vyžadováno velké množství příprav a podkladů pro budoucí trestní stíhání, proto latentní kriminalita bude probírána ještě o trochu více.

Ke zjištění jak skutečné kriminality, tak i latentní se využívá několik metod a těmi jsou:

- výzkum informátorů,
- self-reports,
- viktimizační výzkumy,
- jiné metody,

Výzkum informátorů – dotazníkové šetření osob, které se o činu jiné osoby dozvěděli. Slabá stránka je několikeré uvádění téhož činu několika různými respondenty a přesnost informací,

Self-reports – poskytování informací o vlastním trestném činu, slabina tohoto výzkumu spočívá v důvěryhodnosti pachatele, protože nemusí poskytovat pravdivé informace o svých činech,

Viktimizační výzkumy – jak již název vypovídá, zde se zaměřuje na oběti. Šetření spočívá v dotazování, zdali osoby nahlásily čin nebo proč ho neoznámily, zjišťování charakteru pachatele a další kriminogenní faktory. Slabinou je nedůvěra respondentů, zveličování či neoznámení všech činů, které na poškozených osobách byly spáchány.

Dále se využívají expertní šetření (odborníci v dané kategorii), experimenty (simulace situace) a zúčastněné pozorování (nasazení agenta)⁵

---

⁴ Latentní kriminalita. In: *EPRAVO.CZ* [online]. 1. 3. 2002 [cit. 12.02.2023]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/latentni-kriminalita-15571.html>

⁵ VÁLKOVÁ, Helena, Josef KUČHTA a Jana HULMÁKOVÁ. *Základy kriminologie a trestní politiky*. Praha: C.H.Beck, 2019.

Nejčastějším způsobem, jak se policejní orgány dozvídají o trestné činnosti je pomocí oznámení občanů. Například v roce 2001 se takto jednalo o 72,6 % všech zjištěných činů, avšak hospodářská kriminalita vykazovala stav pouze 16,8 % oznámených občanem.

Pokud chceme popsat stav registrované kriminality, budeme hovořit především o rozsahu kriminality, což je údaj o počtu trestných činů na určitém území. Úroveň nebo také jako intenzita se udává v indexech na 10 000 nebo 100 000 obyvatel, a to buď jako čistý index (protiprávní delikt osob starších patnácti let) nebo jako hrubý index (protiprávní jednání všech osob)⁶

1.2. Hospodářská kriminalita

Hospodářskou kriminalitu nelze obecně definovat. V zásadě se jedná úmyslné zaviněné jednání popsané ve zvláštní části trestního zákoníku. Tato jednání mívají za následek ekonomické a sociální dopady ať už na stabilitu státu či na fungování jednotlivých podniků nebo orgánů státu.

Na tuto problematiku se pohlíží ze tří rovin, kterými jsou trestněprávní, kriminalistické a kriminologické pojetí.

Trestněprávní pojetí podle Dolenského⁷ se označuje jako útoky na majetek a činnost subjektů vykonávajících trestnou činnost. Kriminalita trestněprávní je zaměřená proti fungování řádu a dochází ke zneužívání hospodářských nástrojů. Vycházíme z hlavy páté a šesté zvláštní části trestního zákoníku.

Kriminalistické pojetí je podle Konráda⁸ nehomogenní skupina trestných činů, u kterých je společné zneužití důvěry fungování trhu a života společnosti. Jsou obsaženy v druhé hlavě zvláštní části trestního zákoníku.

Kriminologické pojetí E. H. Sutherland⁹ bere jako jednání tzv. „bílých límečků“ neboli zločinců „nadsvětí“. Tuto činnost vede společensky nebo ve své firmě či úřadu velmi vysoce postavená osoba v rámci povolání, přičemž využívá své důvěryhodnosti a prestiže, která

---

⁶ GŘIVNA, Tomáš, Miroslav SCHEINOST a Ivana ZOUBKOVÁ. *Kriminologie*. Praha: Wolters Kluwer, 2019.

⁷ CHMELÍK, Jan a Eduard BRUNA. *Hospodářská a ekonomická trestná činnost*. Praha: Praha: Vysoká škola finanční a správní, 2015.

⁸ ZDENĚK KONRÁD. *Metodika vyšetřování jednotlivých druhů trestných činů*. Praha: Policejní akademie ČR, 1999.

⁹ NOVOTNÝ, Oto a Josef ZAPLETAL. *Kriminologie*. Praha: ASPI Publ, 2004.

je zpravidla vázána k vysokému postavení. Tyto činnosti jsou uvedené v druhé a šesté hlavě zvláštní části trestního zákoníku.

Jednání, která charakterizují hospodářskou kriminalitu jsou ta, která bez ohledu na postavení pachatele naplní skutkovou podstatu trestných činů v hlavě V nebo VI zvláštní části trestního zákoníku; naplňují skutkovou podstatu jiného trestného činu jako osoby, kde jak pachatel, tak i poškozený vykonávají podnikatelskou činnost nebo pokud přímo s podnikáním souvisí; pokud ke spáchání trestného činu došlo na základě vztahů založených obchodním či pracovním právem a směřuje k tíži zaměstnavatele; pokud byl spáchán trestný čin korupce či úplatkářství a zároveň pachatel je představitelem veřejné správy a čin byl spáchán při vykonávání své pravomoci v souvislosti s plněním svých hospodářských úkolů nebo jednání jiného subjektu, které proti tomuto představiteli směřovalo; činy, které slouží k legalizaci trestné činnosti; jsou zařazené v mezinárodních dokumentech jako hospodářská kriminalita.¹⁰

---

¹⁰ CHMELÍK, Jan a Eduard BRUNA. *Hospodářská a ekonomická trestná činnost*. Praha: Praha: Vysoká škola finanční a správní, 2015.

2. Finanční a ekonomická kriminalita

Finanční kriminalitu lze definovat jako kriminální jednání v bankovních a finančních institucích; na kapitálovém trhu formou kráčení příjmů; paděláním peněz a jiných platebních prostředků.

Podle Šámala¹¹ je finanční kriminalita jedna z nejdůležitějších složek v oblasti hospodářské kriminality. Směřuje proti fungování bankovního systému a dalších finančních institucí, jako jsou banky a burzy, investiční fondy, penzijní fondy, pojišťovny a další. Tyto instituce ze značné míry určují dynamiku hospodářského vývoje. Nejobecněji lze tuto problematiku vymezit jako kriminalitu napadající finanční soustavu a instituce, které v této oblasti působí.

Jednoznačné vymezení finanční kriminality ale neexistuje. Někteří autoři ji vymezují jako samostatný druh, jiní zase říkají, že patří do části hospodářské, podle dalších včetně několika zahraničních zdrojů patří spíše do ekonomické části. S tímto výrokem se ztotožňuje i tato práce, a proto se bude brát finanční a ekonomická kriminalita jako jeden celek.

Proč se práce přiklání k tvrzení, které je definováno výše? Finanční kriminalita nemůže patřit čistě do hospodářské části, protože se dotýká specifických oblastí hospodářství a peněz, které lze po odcizení ihned znovu uplatnit na trhu. Z tohoto plyne i zvláštní okruh pachatelů, kteří nad kapitálem mají buď faktickou či svěřenou moc a na poškozené má značný efekt, protože téměř každý občan má alespoň část svých peněžních prostředků uloženou neboli svěřenou u bankovního institutu, a proto tyto činy mohou mít v některých případech až zdrcující efekt.

Ekonomická kriminalita má široký základ přímo v ekonomii, což je věda o činnostech týkajících se směny, výroby, distribuce a užívání těchto statků (zvláště pak zboží a peněz), využívání zdrojů k výrobě a poskytování statků, rozdělování statků mezi společnost. Můžeme ji zařadit do tří oblastí a těmi jsou ekonomika legální, jež působí v běžném právním prostředí; ekonomika stínová neboli šedá, ta sice působí v právním rámci, ale v určitých případech již nepůsobí pozitivně, někdy až kontraproduktivně. Někteří autoři a odborníci uvádí šedou ekonomiku jako „mazadlo ekonomiky“, poslední z jevů je ilegální, jinak černá ekonomika. Ta působí pouze mimo právní prostředí a přináší ztráty v hospodářství státu, které mohou přerůst i v miliardy korun¹²

---

¹¹ ŠÁMAL, Pavel. *Podnikání a ekonomická kriminalita v České republice*. Praha: C.H. Beck, 2001.

¹² CHMELÍK, Jan a Eduard BRUNA. *Hospodářská a ekonomická trestná činnost*. Praha: Praha: Vysoká škola finanční a správní, 2015.

Z makroekonomického a kriminalistického pohledu vzniká stínová ekonomika z důvodu nerovnováhy na trhu, kdežto ilegální je příčinou kriminálního prostředí či přímo organizovaného zločinu.¹³ Cílem každé z výše zmíněných ekonomik je zisk, avšak v oblasti černé se vytváří prostředí, aby k jejímu páchání a zisku mohlo docházet. Poměrně často se tento druh označuje jako kriminalita „bílých límečků“.

2.1. Trestné činy proti měně a platebním modulům

1. Padělání a pozměňování peněz - § 233 trestního zákona

Úmyslem je upravit peněžní prostředky, které pachatel uchovává pro sebe nebo je poskytuje jiné osobě s úmyslem využití jako pravých peněžních prostředků. Trestné je i pouhé uchovávání, ale nepoužívání těchto peněz. Trestní sazba se liší zdali pachatel pouze peníze přechovává, přímo používá nebo zdali je členem organizované skupiny a pohybuje se v rozmezí od jednoho roku až po dvanáct let, součástí trestu může být i propadnutí majetku.¹⁴

2. Výroba a držení padělatelského náčiní a zařízení určeného k neoprávněnému získání platebního prostředku - §236 trestního zákona

Padělané peníze nelze vytvořit bez speciálních pomůcek, přístupů pro sériové vyrábění a počítačového programu. Trestné je jeho přechovávání i poskytnutí s odnětím svobody až na dva roky, propadnutím věci či zákazem činnosti. Pokud byl výše uvedený čin spáchán při výkonu povolání, jedná se o přitěžující okolnost a sazba je jeden až pět let.¹⁵

3. Neoprávněná výroba peněz - §237 trestního zákona

Definice je velmi podobná jako v § 233 trestního zákoníku, ale zde se jedná už přímo o výrobu peněžních prostředků. Trestná je jak výroba, tak použití materiálů a nástrojů pro výrobu. Trestní sazba se pohybuje od jednoho roku do pěti let, v případě organizované skupiny tři až osm let, pokud působí ve více státech zvyšuje se na pět až deset let.¹⁶

---

¹³ BALOUN, Vladimír. *Organizovaný zločin a jeho možné projevy ve finančním sektoru ekonomiky*. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 1999.

¹⁴ Zákon č. 40/2009 Sb. ze dne 8. ledna 2009, trestní zákoník. In: Sběrka zákonů. 9. 2. 2009 (dále jen „TrZ“). § 239. Ve znění pozdějších předpisů. Dostupné online <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/200940?text=neopr%C3%A1vn%C4%9Bn%C3%A9%20podnik%C3%A1n%C3%AD#>

¹⁵ §236 TrZ.

¹⁶ §237 TrZ.

4. Ohrožování oběhu tuzemských peněz - §239 trestního zákona

Ten, kdo záměrně vydává náhražky tuzemských peněz, úmyslně peníze poškozují či odmítá, může být potrestán zákazem činnosti, propadnutím věci či odnětím svobody až na šest měsíců¹⁷

2.2. Trestné činy proti závazným pravidlům tržní ekonomiky a oběhu zboží ve styku s cizinou

1. Porušení předpisů o pravidlech hospodářské soutěže - §248 trestního zákona

Tento trestný čin míří převážně na soutěžitele, ale zčásti dopadá i na spotřebitele, kteří využívají statky, jež daný soutěžitel produkuje. Spočívá v získání výhody nad konkurencí a přesvědčení veřejnosti o jejich vlastní výhodnosti i přesto, že se nejedná v pravdivé informace. Zpravidla jsou to klamavé reklamy, klamavé označování výrobků, nebezpečí záměny, parazitování na pověsti podniku, srovnávací reklamy, porušení obchodního tajemství, ohrožování zdraví spotřebitelů a životního prostředí atd. V případě jednoho z těchto činů hrozí odnětí svobody až na tři roky či zákaz činnosti.¹⁸

Dalším velmi známým fenoménem jsou takzvané obchodní kartely, kdy se výrobci či poskytovatelé služeb dohodnou na neposkytování určité služby či výrobku. Pokud by jedna z větších společností začala službu poskytovat, musely by ostatní následovat. Odhalit tento druh kriminality je velice obtížné až takřka nemožné, pokud se jedna ze společností, která kartel uzavřela, nerozhodne tento problém sama nahlásit i přesto, že byla účastníkem. V tomto případě jsou pro tuto společnost, která nahlásila kartel, úlevy ve stíhání nebo až kompletní upuštění od jakéhokoliv stíhání. Pachatelé mohou být v tomto případě potrestáni odnětím svobody až na dobu tří let a zákazem činnosti. Cílem je získat pro sebe značný prospěch na úkor koncových spotřebitelů. V tomto případě se jedná o přitěžující okolnosti, kdy se trestní sazba pohybuje od šesti měsíců až po pět let, ale stupňuje se až ke spodní hranici dvou let a k horní hranici osmi let. Stupňování se odvozuje od způsobené škody spotřebitelům, získání prospěchu pro sebe nebo způsobení úpadku celé společnosti.

2. Zvláštní ustanovení o účinné lítosti - § 248a trestního zákona

Pokud se pachatel, který se dopouštěl trestného činu s ostatními spolupachateli rozhodne podat oznámení o výkonu trestné činnosti, jeho trestní odpovědnost zaniká, jestliže splní

---

¹⁷ §239 TrZ.

¹⁸ §248 TrZ.

podmínky jiného právního předpisu na ochranu hospodářské soutěže a v tomto případě, pokud všechny podmínky splní, může dojít k snížení pokuty nebo až k jinému úplnému odpuštění.¹⁹

3. Neoprávněné vydání cenného papíru - §249 – trestního zákona

Pokud člověk vlastní akcie společnosti, stává se jejím spoluvlastníkem. Emise akcií podléhá určitým podmínkám, které se nacházejí v novém občanském zákoníku. V případě vydání cenného papíru, pokud nejsou splněny podmínky a pachatel se tímto vydáním snaží získat pro sebe neoprávněnou výhodu či prospěch, může být potrestán až dvěma lety odnětí svobody a zákazem činnosti.²⁰

4. Neoprávněné podnikání- §251 trestního zákona

Každý, kdo chce poskytovat prospěšné a výrobní služby, musí být evidován a zapsán na živnostenském úřadě a splnit několik dalších podmínek, ale ty se již nevztahují do tohoto zákona. Pokud pachatel není řádně zapsán, nebo poskytuje jinou službu než kterou má zapsanou, dopouští se tím činu neoprávněného podnikání a může to být podmíněné trestem odnětím svobody až na dvě léta a zákazem činnosti. Pokud pachatel způsobí tímto podnikáním značnou škodu nebo získává značný prospěch pro sebe, hranice odnětí svobody se mění na šest měsíců až pět let, v případě škody nebo prospěchu velkého rozsahu se sazba uděluje od dvou až po osm let odnětím svobody.²¹

5. Neoprávněné provozování hazardní hry - §252 trestního zákona

Každý, kdo chce poskytovat služby hazardních her, musí být takto evidován a tento seznam spravuje přímo ministerstvo financí. Podmínky upravuje zákon 186/2016 Sb., zákon o hazardních hrách. Kdo nesplňuje podmínky, a přesto hazardní hry poskytuje, hrozí mu odnětí svobody na dobu tří let zákazem činnosti, v případě organizované skupiny hranice dosahuje jednoho a šesti let.²²

6. Poškození spotřebitele – § 253 trestního zákona

Jedná se o úmyslné šizení spotřebitele na kvalitě zboží ve větším rozsahu, snížení jakosti množství či hmotnosti zboží. Současná nejpoužívanější taktika, která se ale neřadí jako trestní čin ani přestupek, je výroba velkého balení, ale jeho naplnění pouze částečné, proto je třeba

---

¹⁹ §248a TrZ

²⁰ §249 TrZ

²¹ §251 TrZ.

²² §252 TrZ.

vždy kontrolovat hmotnost výrobku. Ten, kdo úmyslně zatajuje vady a ví o nich, ale i přesto službu či statek poskytuje, může být potrestán odnětím svobody na jeden rok nebo zákazem činnosti a propadnutím věci. V případě organizování skupiny, značných škod nebo recidivy za posledních pět let se trest odnětí svobody prodlužuje až na pět let odnětí svobody včetně peněžitého trestu.²³

7. Zkreslování údajů o stavu hospodaření a jmění - §254 trestního zákona

Každý podnikatelský subjekt by si měl vést účetní knihy, některým subjektům zákon ukládá povinnost ji vést. Do tohoto paragrafu patří také zápisy a jiné doklady, které poskytují informace o hospodaření a majetku, které jsou vyžadovány při kontrole. Pokud pachatel v účetních knihách něco změní, uvede nepravdivé nebo neúplné údaje, zničí nebo poškodí doklady a tím upraví vyměření daně, může být potrestán odnětím svobody až na dva roky nebo zákazem činnosti.

Dále sem spadá, pokud někdo uvede nepravdivé či zkreslené údaje, čímž zamlčí podstatné skutečnosti nebo upraví vypracování znaleckého posudku při zápisu do obchodního či nadačního rejstříku nebo rejstříku společenství vlastníků bytů. Zároveň je povinnost bez jakýchkoliv průtahů provést zápis zákonem stanovených údajů do potřebných listin a stejně pokud je tak povinnost učinit podle smlouvy.

Jestliže pachatel spáchá výše uvedené činy a dopustí se tím škody značného rozsahu jinému subjektu, trestní sazba se prodlužuje na jeden až pět let nebo peněžítým trestem. U škody značného rozsahu může trest dosahovat dvou až osmi let. Zde se již peněžitý trest neukládá a přistupuje se rovnou k odnětí svobody.²⁴

8. Zneužití informace v obchodním styku - §255 trestního zákona

Citlivé informace o dané společnosti jsou zpravidla dostupné pouze vedení společnosti a nejsou veřejně přístupné. Společnosti mohou být často terčem kybernetických útoků, nasazením agenta nebo průmyslové špionáže za účelem získání těchto informací. Toto však není cílem této práce, proto se budeme držet v rámci hospodářské kriminality.

Z důvodu, že tyto informace mohou být velmi citlivé pro společnost a mohou mít značný dopad, pokud je někdo zveřejní nebo poskytne třetí osobě. Společnosti to může způsobit velkou škodu, ovlivnit rozhodování při obchodním styku či navodit jiné následky. V tomto případě

---

²³ §253 TrZ.

²⁴ §254 TrZ

je pachatel potrestán odnětím svobody až na dvě léta nebo zákazem činnosti. V případě, že tento čin způsobil za účelem získání prospěchu pro sebe nebo získá prospěch pro někoho jiného či dala podnět k uskutečnění smlouvy nebo operace v obchodním systému, pak se trestní sazba navyšuje až na čtyři léta a zákazem činnosti.

Při získání značného prospěchu či způsobení značné škody je sazba dvě až osm let, u prospěchu velkého rozsahu nebo škody velkého rozsahu je trestem pět až deset let odnětí svobody.²⁵

9. Sjednání výhody při zadání veřejné zakázky, při veřejné soutěži a veřejné dražbě - §256 trestního zákona

U tohoto činu je velmi těžké dokázat provinění, protože je obtížné obstarat důkazy. Pachatel musí udělat vyloženě chybu při zadávání zakázky. Zpravidla je poskytnuta finanční částka. Většinou je vše obstarané tak, aby bankovní účty nebyly vedené v České republice či jsou pod úplně jiným jménem. Z tohoto důvodu se jedná velmi často o latentní kriminalitu.

V případě, že pachatel přijme nebo slíbí majetkový prospěch, získá pro sebe výhodu nebo pro jiného soutěžitele získá výhodu na úkor ostatních soutěžitelů či účastníků dražby, bude pachatel potrestán odnětím svobody v rozsahu šesti měsíců až tří let nebo zákazem činnosti. Jako člen organizované skupiny, způsobením značné škody nebo prospěchu se sazba navýší na dvě až osm let. U úřední osoby se odnětí svobody pohybuje v rozsahu tří až osmi let. Nejčastějším pachatelem skutku podle tohoto paragrafu je úřední osoba, která veřejné zakázky zadává.²⁶

Velmi často je slyšet o manipulování veřejné zakázky a veřejné soutěži v médiích, lze se o páčání tohoto činu dočíst v novinách nebo na internetu. Široká veřejnost spíše slyší v souvislosti s těmito činy na název korupce, a mají pravdu, protože rozdílů nejsou nikterak markantní, ale přímo tato problematiku bude probírána až za chvíli.

10. Pletichy při zadání veřejné zakázky a při veřejné soutěži - §257 trestního zákona

Pokud někdo lstí nebo pohrůzkou násilí přiměje jiného, aby se zdržel účasti na zadávacím řízení, poskytne mu majetkový nebo jiný prospěch, aby se zdržel zadávacího řízení, dohodou

---

²⁵ §255 TrZ.

²⁶ §256 TrZ.

s jiným zájemcem směřuje k zadání zakázky na vysokou a jinak neúměrnou cenu, bude potrestán odnětím svobody na dobu až tří let nebo zákazem činnosti.

Pokud výše uvedený čin bude spáchán a pachatel za účelem finančního či jiného prospěchu, ať už sobě či někomu jinému, bude dosahovat značného rozsahu nebo pachatel bude v postavení úřední osoby, odnětí svobody bude dvě až osm let. Na navýšení ke třem až deseti letům dojde v případě, že prospěch bude dosahovat velkého rozsahu nebo pachatel jako úřední osoba sobě nebo jinému opatří značný prospěch.²⁷

11. Poškození finančních zájmů Evropské unie - §260 trestního zákona

Evropská unie poskytuje finanční prostředky nejčastěji ve formě dotací. V případě, že někdo použije nepravdivé nebo neúplné doklady, zatají určité údaje a tím získá finance, na které by v případě úplných a pravdivých informací nedosáhl, spáchá trestný čin. Tento paragraf se vztahuje i na majetek, který byl pořízen z dotace Evropské unie. Pachateli hrozí odnětí svobody až na tři roky, zákaz činnosti nebo propadnutí věci, při větší škodě hrozí trest jeden až pět let, jako člen organizované skupiny dvě až osm let a stejný počet let je i v případě způsobené značné škody a pokud má pachatel povinnost hájit zájmy Evropské unie.²⁸

12. Porušení předpisů o oběhu zboží ve styku s cizinou - §261 trestního zákona

V ČR probíhá export do jiných zemí, import ze zahraničí a průvoz zboží přes náš stát do jiných států.

Dovoz, průvoz a vývoz podléhá několika pravidlům a v případě nedodržení či porušení povinností, v některých případech i porušení zákazu či vyhlášky může být pachatel potrestán odnětím svobody na dva roky, zákazem činnosti nebo propadnutím věci.

Ze dvou let se trest může prodloužit až na pět let, pokud byl čin spáchán se dvěma dalšími osobami, způsobením značné škody a způsobí-li pachatel porušením těchto pravidel zavlečení nemoci zvířat či rostlin, která je nakažlivá, ať už je jedná o hospodářská či divoká zvířata, nesmí být zavlečení škůdci, kteří se zde nevyskytují a stali by se tak invazivním druhem, který nemusí mít přirozené predátory.

V případě škody velkého rozsahu nebo zavlečení nemoci, která je infekční na lidi, hrozí trest dvě až osm let odnětí svobody.²⁹

---

²⁷ §257 TrZ

²⁸ §260 TrZ.

²⁹ §261 TrZ.

2.3. Korupce

Korupce vychází z latinského slova *corrumpere*, což v překladu znamená oslabit, podplatit či několik dalších významů, které se již nehodí k dané problematice. Zároveň se jedná o pojem, který je ve veřejnosti asi nejvíce známý a přinejmenším se o něm nejvíce mluví jak v médiích, tak v novinách a dalších masových sdělovacích prostředcích. Když by byla někomu položena otázka, co je korupce, zpravidla bude odpovězeno, že ví, co korupce je.

Co ale přesně tedy znamená? Jedná se o vztah dvou nebo více subjektů i přesto, že je v rozporu s dobrými mravy. Cílem těchto vztahů je příslib poskytnutí výhody na úkor ostatních nebo poskytnutí odměny, nejčastější formou peněžité formy.³⁰ Zpravidla se využívá vysokého postavení, ať politického či úřednického ve vztahu k manažerům firem, ale i dalším subjektům. Tyto postavení jsou nejčastějším typem odehrávání korupce s největším dopadem na lidskou společnost a funkčnost samotného státu.

Podle Chmelíka³¹ se korupce nedá úplně zařadit do hospodářské kriminality. S tímto názorem se autor práce neshoduje, protože korupce splňuje všechny faktory, které hospodářská kriminalita obsahuje. Chmelík nespécifikoval, proč má tento názor, ani kam jinde zároveň korupci zařadit, tudíž z tohoto důvodu s ním není souhlaseno.

Chmelík dělí korupci na několik forem, v souvislosti s tím jak a kým jsou páčány. Dělí se konkrétně na *aktivní a pasivní korupce státních úředníků*, *aktivní a pasivní korupce orgánů právnických osob*, *aktivní a pasivní korupce v soukromém sektoru*, *aktivní a pasivní korupce ve veřejném sektoru*, *aktivní a pasivní korupce mezinárodních subjektů* a poslední kategorii dělí ještě na *podplácení úředníků mezinárodních organizací*, *podplácení členů mezinárodních parlamentních shromáždění*, podplácení soudců a ostatních justičních zaměstnanců nebo orgánů.³² První dvě zmíněné formy páčání jsou nejčastější, jak jsem již popisoval a rozebíral výše. Poslední tři formy páčání už podle názvů spadají do úplatkářství, ale patří právě do forem korupce, proto jsou uvedeny v jedné rovině.

Úplatkářství se dělí na aktivní a pasivní, tedy jde o formu pasivní a aktivní korupce. Aktivní uplácení zahrnuje přímý nebo zprostředkovaný příslib, poskytnutí výhody před ostatními nebo určitou nabídku. Spočívá v aktivním nabízení zmíněných služeb a prostředků, za které očekává určitou protislužbu. Pasivní uplácení představuje zprostředkovaný požadavek nebo opět

---

³⁰ CHMELÍK, Jan. *Pozornost, úplatek a korupce*. Praha: Linde, 2003.

³¹ Tamtéž.

³² Tamtéž

poskytnutí neoprávněné výhody. Do této formy zapadají osoby, které jsou objektem uplácení a poskytují výhodu³³

Kromě pasivního a aktivního se úplatkářství dělí ještě na přímé a nepřímé jednání. Přímé obsahuje úplatek, bezprostřednost jednání nebo předání úplatku a očekává se protislužba. Nepřímé jednání se vztahuje k osobě, která poskytuje nebo nabízí příslib jednání či služby, ale neprovádí to přímo ona, nýbrž zprostředkovaně přes jinou osobu nebo v náznacích poskytování nabídky či jiné služby. Ve vztazích mezi žadatelem a poskytovatelem výhody vystupuje ještě jedna či více osob, které se podílejí na této nekalé praxi.

Do korupce ale nezapadá pouze úplatkářství, jak si velká část společnosti myslí, neboť uplácení je pouze jedna z forem korupce. Hlavní rozdíl spočívá v tom, jakou formou a způsobem se získá či nabízí neoprávněná výhoda. V tomto případě se může jednat o kterékoliv chování, které je v rozporu s dobrými mravy či morálkou, přijímání nebo nabízení neospravedlnitelným způsobem možnosti zisků a výhodu ať už pro toho kdo ji nabízí nebo přijímá.

Někteří ekonomové a autoři považují korupci nebo spíše její druh úplatkářství jako „mazadlo ekonomiky“. Například schvalování stavebního projektu trvá delší dobu, při podplacení úředníků, kteří mají schvalování na starosti, je vše vyřešeno rychleji a bez zbytečných průtahů. Nejedná se ale o morální a etické chování jak uplácejícího, tak uplaceného. Tohle je už ale na individuálním posouzení každého jednotlivého člověka, zdali je tento fenomén prospěšný či není.

Cílem při potírání korupce je její snižování na co nejnižší možnou úroveň, neboť její celková eliminace alespoň v současné době není reálná. Zároveň zde nastupuje i problém s veřejností, protože je nutné si stanovit reálné cíle a při provádění zákroku mít relevantní informace o konání této nekalé praxe. Při nesplňování cílů a neprokázání formy páchaní trestné činnosti společnost méně důvěřuje státním orgánům a jejich snahám o potírání korupce a zároveň může vysoce postavené osoby motivovat k jejímu páchaní, protože „když to projde jim, tak mně to projde taky“.

Strategie boje proti korupci se dělí na 3 roviny. První jsou opatření na mezinárodní úrovni, do kterých se řadí *zprůhledňování podmínek přidělování mezinárodních dotací a jejich sledování až k cílovému uživateli; spolupráce s Evropskou unií proti zpronevěrám; umožnění*

---

³³CHMELÍK, Jan a Eduard BRUNA. *Hospodářská a ekonomická trestná činnost*. Praha: Praha: Vysoká škola finanční a správní, 2015.

nezávislého auditu zahraničních partnerů. Druhá rovina se vztahuje k vnitrostátní úrovni. Je třeba kontrolovat finanční toky a stanovení jasných pravidel, za kterých lze poskytovat dotace, „výchova“ politiků, úředníků a občanů, ale i snaha o eliminování možnosti imunity. Třetí a poslední rovina jedná o opatřeních pro snížení protikorupčních rizik u místní správy. Toho lze dosáhnout důkladnějším výběrem zaměstnanců na pozici státního úředníka, kontrolou zaměstnanců, vytvořením průhledného mechanismu a zpřístupněním seberegulační role a další možné mechanismy.³⁴

U výše zmíněných rovin je snaha o jejich, co možná největší splnění. Některé se podařilo již implementovat a úspěšně fungují už několik let, ale je mnoho těchto forem, které se zatím nedaří úspěšně prosazovat, ale nedá se říct, že by nebyla snaha o jejich prosazení a implementování. Bohužel to nelze udělat ze dne na den, ale je to „běh na dlouhou trať“.

2.4. Hospodářská trestná činnost daňová.

Daně jsou dnes již běžnou součástí každé skupiny lidí, která má ohraničené území, obyvatele a má formu státu. Odvádění daní není ale žádný nový fenomén. Vše začalo již v době středověku, kdy panovník potřeboval pro fungování království peněžní prostředky a nejčastější formou zisku bylo právě výběrem daní od obyvatel. Dříve ale nebyly daně pouze ve formě peněžní, ale i v podobě roboty nebo odvádění vypěstovaných a získaných potravin.

Dříve daně byly charakterizovány jako „zlo“ nebo „dovolená loupež“, ale s postupným běžným fungováním společnosti a zažíváním této formy zisku prostředků pro stát se na daně začínalo nahlížet jinak a dnes je již každý člověk s daněmi sžitý, jen třeba nesouhlasí s jejich výší. Státy by v současné podobě ani nemohly bez daní existovat, protože se jedná o jejich hlavní příjem, který získává od pracovně aktivní vrstvy svých obyvatel.

Co je přesně daň? Obvykle je charakterizována jako *povinná, zákonem uložená, nenávratná platba, která je vybírána státem do veřejného rozpočtu z titulu vlastnictví nějakého majetku nebo příjmu.*³⁵ Opakuje se v pravidelných intervalech, například při obdržení výplaty od zaměstnavatele nebo pořizování statků pro následné využití. Stát poté použije tyto prostředky pro hospodaření a poskytování služeb veřejnosti, které by nemohl bez daní poskytovat.

---

³⁴ CHMELÍK, Jan a Eduard BRUNA. *Hospodářská a ekonomická trestná činnost.* Praha: Praha: Vysoká škola finanční a správní, 2015

³⁵ Maturitní otázky [online]. [cit. 2023-03-24]. Dostupné z: <https://www.vysokeskoly.cz/maturitniotazky/ekonomika/dane>.

Souhrn všech daní, která v ČR jsou se nazývá Daňový systém. Dělí daně na přímé (daň z příjmu fyzických osob silniční daň, ...) a nepřímé (daň z přidané hodnoty, spotřební daň, ...) 36

Podle Chmelíka³⁷ se mezi daně řadí i clo, které je velmi blízké spotřební dani, dále pojištění na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti.

Běžnou, negativní součástí daní jsou daňové úniky. Zpravidla se tento fenomén nejčastěji provozuje u daně z přidané hodnoty. Daňové podvody a úniky stát připravují zhruba o 2–3 % HDP, což jsou desítky miliard korun. Daňové úniky se ale dále dělí ještě na neúmyslné a úmyslné daňové úniky.

2.4.1. Neúmyslné a úmyslné daňové úniky

Činu neúmyslných daňových úniků se dopouští převážně začínající podnikatelské subjekty. Příčinou je zpravidla nedostatečná znalost či zkušenost v daňové a účetní problematice. K tomuto problému ještě přispívá velmi složitá právní úprava, protože Česká republika má jeden z nejsložitějších daňových systémů. K neúmyslným daňovým únikům ještě přispívá často se měnící právní úprava, což ještě více komplikuje správné odvádění daní a tím pádem i jejich neúmyslné zkracování.³⁸

Co se týče úmyslných daňových úniků, nedá se jednoznačně říci, zdali se jedná o stoupající nebo klesající trend. Dalo by se říci, že počet těchto skutků klesá v horizontu tří let, kdy v roce 2018 bylo odhaleno 1296 těchto trestných činů spojených s touto problematikou, kdežto v roce 2020 bylo odhaleno 822 trestných činů spojených s krácením daně. Zde je ideální opět použití pojmu latentní kriminalita, protože zjistit tento trestný čin a zajistit dostatek důkazů je obtížné.

Úmyslné daňové úniky se dále dělí na dvě skupiny, kterými jsou: 1. Legální postupy – maximálně se využívá daňových služeb a právních poradců, kteří pro klienty neustále hledají mezery a klíčky v mezích zákona, ať už bude krácení daně krátkodobé či dlouhodobé.³⁹ Právě toto poukazuje, jak je legislativní proces v ČR nedokonalý a zároveň to poukazuje i na složitost daní v České republice jako takových.

---

³⁶ BEKEŠ, Milan. *Finanční právo*. V Praze: C.H. Beck, 2012.

³⁷ CHMELÍK, Jan a Eduard BRUNA. *Hospodářská a ekonomická trestná činnost*. Praha: Praha: Vysoká škola finanční a správní, 2015

³⁸ Daňová kriminalita. In: *HLEDAMÚCATNI.CZ* [online]. Dostupné z: <https://www.hledamucetni.cz/zajimavosti/danova-kriminalita>

³⁹ Tamtéž.

2. Nelegální postupy – v tomto případě se již nepohybuje v mezích zákona, ale jedná se o maximalizaci zisků protiprávním jednáním. Prvním cílem jsou zpravidla nepřímé daně, kdy se vytvářejí neexistující náklady pro snížení daňového základu. Po nepřímých daních mohou následovat všechna ostatní daňová odvětví. Nelegální daňové úniky se charakterizují především vysokou mírou organizovanosti, zpravidla je to malá skupina lidí, která má značné znalosti v oboru daní, ale tuto činnost provádí ve velkém množství několik daňových subjektů současně; předkládání falešných dokladů, antedatování uzavření smluv pro zakrývání své kriminální činnosti, v extrémních případech může dojít na vydírání i vraždy; provedené obchody a výrobky jsou zpravidla za vysoké ceny, ale jsou v takové míře, že je správce daně nemůže napadnout; ...⁴⁰

2.4.3. Trestněprávní úprava jednotlivých daňových činů podle zákona

1. Zkrácení daně, poplatku a podobné povinné platby - §240 trestního zákona

Tento paragraf se vztahuje na krácení daně v souvislosti s clem, dále pokud pachatel odvádí nižší daně, než které by odváděl měl, ať už se jedná zdravotní či sociální zabezpečení, ale stejně tak i v případě, že odvádí méně na státní politiku zaměstnanosti. Pachatel může také získat neoprávněný příspěvek nebo výhodu na některé z těchto daní. Pokud se pachatel dopustí jednoho z výše uvedených činů, může následovat trest odnětí svobody na šest měsíců až tři roky nebo zákaz činnosti. Pokud stejné činy spáchá se dvěma osobami nebo poruší úřední uzávěru, trest se navyšuje na dva až osm let odnětí svobody, v případě škody velkého rozsahu nebo v rámci organizované skupiny je pět až deset let⁴¹

2. Neodvedení daně, pojistného na sociální zabezpečení a podobné povinné platby - §241 trestního zákona

Ačkoliv se může zdát, že tento čin je již popsán výše v §240, tak samotný trestní zákon ještě v tomto paragrafu uvádí trošku jiné tresty a stejně tak i jiné podmínky pro trestání podle tohoto paragrafu. Pokud zaměstnavatel neodvede daně za zdravotní a sociální pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti za zaměstnance nebo jinou osobu, za kterou má povinnost odvádět daně, bude potrestán odnětím svobody až na tři roky nebo zákazem činnosti.

---

⁴⁰ Daňová kriminalita. In: *HLEDAMÚCATNI.CZ* [online]. Dostupné z: <https://www.hledamucetni.cz/zajimavosti/danova-kriminalit>

⁴¹ §240 TrZ.

V případě, že šlo o získání prospěchu pro sebe nebo někoho jiného trest se navyšuje na jeden až pět let, u prospěchu velkého rozsahu může následovat dva až osm let.⁴²

3. Nesplnění oznamovací povinnosti v daňovém řízení - §243 trestního zákona

V případě, že pachatel nesplní svojí oznamovací povinnost vůči správci daně a tím pádem se daně nestanoví v řádné výši a včas, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta nebo zákazem činnosti. Pokud způsobí škodu velkého rozsahu, hranice se může posunout na jeden rok až čtyři roky.⁴³

4. Porušení předpisů o nálepkách a jiných předmětech k označení zboží - §244 trestního zákona

Každé zboží, na které je uvalena spotřební daň, je označené nálepkou. Ta určuje mimo jiné i daň, která se na dané zboží vztahuje, nejčastěji se pak jedná o daň z přidané hodnoty. S těmito nálepkami ale může pachatel různě nakládat a měnit je, většinou se záměrem poskytnou sobě či někomu jinému prospěch, v tomto případě konkrétně finanční prostředky navíc. Nejde ale pouze o pachatele, který toto zboží prodává či vyrábí. Stejný trest spadá i na toho, kdo toto zboží jenom skladuje. Trestem za spáchání tohoto trestného činu je odnětí svobody do tří let nebo zákaz činnosti, pokud pachatel tuto činnost provádí alespoň se dvěma dalšími osobami nebo získá-li značný prospěch, navýší se trest až na pět let. U prospěchu velkého rozsahu je trest s minimální hranicí dva roky a s horní hranicí osm let.⁴⁴

5. Padělání a pozměnění předmětů k označení zboží pro daňové účely a předmětů dokazujících splnění poplatkové povinnosti - §245 trestního zákona

Tohoto trestného činu se pachatel dopustí, pokud změní nálepky či kontrolní pásky označení zboží pro daňové účely nebo u předmětů vydávaných státní orgánem, případně předmětů vydávaných právnickou osobou, která byla tímto úkolem pověřena jako doklad o splnění poplatkové povinnosti s úmyslem poskytnou sobě prospěch nebo někomu jinému škodu. Pachatel ale nemusí změnit nálepky jenom u zboží, ke kterému má přístup, ale podle tohoto paragrafu se poustupuje i pokud uvede tyto nálepky do oběhu. Trest odnětí svobody je v rozsahu do jednoho roku nebo hrozí zákaz činnosti, v případě škody či zisku značného rozsahu se udělí trest odnětí svobody v rámci šesti měsíců až pěti let.⁴⁵

---

⁴² §241 TrZ.

⁴³ §243 TrZ.

⁴⁴ §244 TrZ.

⁴⁵ §245 TrZ.

6. Padělání a pozměnění známek - §246 trestního zákona

V případě, že pachatel úmyslně vyrábí a poskytuje známky do oběhu s vědomím, že se jedná o padělky či je používá jako pravých a získává tím pro sebe nebo někoho jiného prospěch, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok zákazem činnosti nebo propadnutím věci. Pokud pachatel způsobí škodu značného rozsahu nebo získá prospěch ve stejné výši, trest bude šest měsíců až pět let, u škody a prospěchu velkého rozsahu dva roky až osm let.⁴⁶

---

⁴⁶ §246 TrZ.

3. Počítačová kriminalita

Kriminalita spojená s kybernetickým prostorem je stále častější fenomén v dnešní době. Může se zdát, že toto odvětví nepatří do hospodářské kriminality, ale opak je pravdou. Se stále narůstající digitalizací jsou data uložena v počítačovém neboli lépe, kybernetickém prostoru. Z tohoto důvodu jsou tato data ve stále větším ohrožení. Samozřejmě existuje určitá ochrana dat a společnosti si dávají na tomto záležet a vynakládají nemalé prostředky na jejich ochranu, ale žádná ochrana alespoň v současné době není neprolomitelná a pravděpodobně nikdy neprolomitelná nebude.

V současné době se lze k datům dostat prakticky kdykoliv a odkudkoliv. Jediné, čím je uživatel limitován, je vlastnictví zařízení, které má možnost přístupu k datům a mít internetové připojení. Už jenom z toho důvodu *údaje spracovávané v informačných systémov neboli doposiaľ nikdy tak ohrozené ako je tomu práve teraz.*⁴⁷

Nyní už se dostáváme k samotné hospodářské kriminalitě. Prakticky vždy je v dnešní době hospodářská kriminalita spáchána s využitím počítače. Sice zapadá do výše vyjmenovaných trestných činů podle paragrafů zvláštní části, hlavy VI trestního zákoníku (§233 - §271), ale nevztahuje se pouze do těchto několika paragrafů. Přímý neoprávněný přístup do počítačového systému je označen v §230. Jednotlivé činy mohou být posuzovány i podle kriminality mládeže, protože v oblasti počítačů tento jev nemusí a pravděpodobně do budoucna nebude nepředstavitelný.⁴⁸

Velmi častým činem v oblasti hospodářské kybernetické kriminality je zkreslování údajů o stavu hospodaření a jmění §254 trestního zákoníku, který je již popsán výše. Spravovat tyto údaje je v kompetenci účetních, ale mnozí členové vedení společnosti mají k datům kdykoliv přístup a lze tyto data upravovat, pokud mají potřebné znalosti. Stejně tak se ale k datům mohou dostat neoprávněni uživatelé zvenčí a tyto data nejčastěji ukrást nebo zašifrovat a poté daný subjekt vydírat.

Pro přiblížení, jak jeden z takových útoků probíhá, bude popsána následující situace při používání určité aplikace na počítačovém systému, kdy půjde o sdílená data v organizaci. Zprvu není nic poznat, ale po určité době může aplikace začít ukazovat nestandardní chyby

---

⁴⁷ Kolektiv autorů. *Kybernetická bezpečnost, hospodářská kriminalita a bezpečnostní management ve vzájemných souvislostech*. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2020.

⁴⁸ SMEJKAL, Vladimír. *Kybernetická kriminalita*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., 2018.

v určitých částech, ale zbytek funguje zatím bez problémů. Daná chyba je velmi často s odkazem, že není právo pro přístup a další podobné hlášky, že nejsou oprávnění pro přístup k datům, ke kterým by přístup za normálních okolností byl. V tomto případě je server, který organizace používají pro sdílení disku napaden a zpravidla se v této sdílené složce bude nacházet soubor, který nemá s organizací a aplikací nic společného. Ve všech složkách této aplikace se bude ukazovat stejný soubor. Ať už je uživatel jako doménový administrátor nebo ne, což jsou nejvyšší možná práva, tak na smazání souboru stejně nebude mít potřebná práva. V tuto chvíli právě probíhá šifrování dat a už nelze nic moc dělat. Program, který šifrování způsobí, se může dostat do počítače kterékoliv stanice a pokud jsou napojené na server (což jsou vždy), tak program se lehce dostane na tento server i přes antivirovou ochranu a začne dělat tyto nebo i jiné potíže. Poté, co program provede svoji práci, pachatel, který program vytvořil nebo ten komu ho prodal může zpravidla vyžadovat výkupné, ale nemusí tomu vždy tak být. Může s daty nakládat a využívat je, jak se mu zlíbí.

Dalším častým činem je krádež osobních údajů. Prakticky každá instituce, jejíž služeb zákazník využívá, jako třeba banky, lékař, pojišťovny nebo třeba i školství, tak ukládá osobní údaje těchto zákazníků a ty mohou být častým terčem útoků. Společnost si toho nemusí ani všimnout, že se někdo dostal do systému a zcizil uložené údaje. S těmi už potom pachatel může znovu nakládat, jak bylo popsáno výše.

4. Vývoj hospodářské kriminality na území České republiky za vybraná období

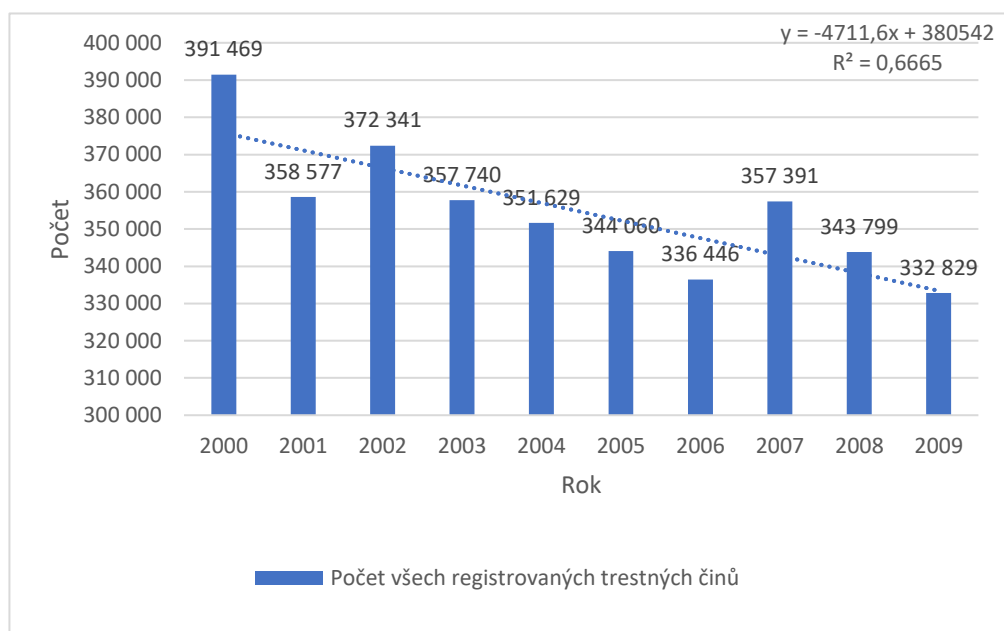
Jak hospodářská, tak i obecná kriminalita prodělala za období několika let určitý vývoj. Proto nelze říci, že množství i styl spáchání všech skutků je stejný v celém období. V této části bakalářské práce se budou využívat oficiální stránky a zdroje Policie ČR. Tyto údaje jsou vydávány každý měsíc za využití takticko-statistické klasifikace. Je zde vypsáno páchaní celkové kriminality za dané období jednoho měsíce, včetně porovnání stejného období za minulý rok. Statistiky obsahují rozdělení činu, jako jsou vraždy, mravnostní činy, násilné činy a další, ale v těchto odvětvích se skutky ještě dále dělí podrobně na zabití, usmrcení z nedbalosti, loupeže, vydírání a mnoho dalších. Pro bakalářskou práci jsou důležité hospodářské, případně i některé majetkové trestné činy, protože tyto dva typy se spolu určitým způsobem prolínají. U každého činu je uveden přesný počet spáchání těchto skutků, kolik vyšetřování bylo ukončeno a kolik je momentálně v řešení. Údaje, které jsou poskytovány, uvádějí i jednotlivé skupiny pachatelů, které spáchali trestné činy. Mezi tuto skupiny osob patří rozdělení na recidivisty, zdali byl skutek spáchán pod vlivem alkoholu či jiných návykových látek, jestli byl čin spáchán nezletilými či mladistvými i počtu osob, které byly za daný skutek stíháno a vyšetřováno včetně způsobené škody.

Všechny údaje, které budou uváděny v procentech budou zaokrouhleny na dvě desetinná místa nahoru. Analýza bude uchopena podle počtu registrované kriminality. Pro její výsledek bude důležité, jak moc se hospodářská kriminalita vyvinula za období dvaceti let. Také je nutné podotknout, že v průběhu tohoto období proběhla novela trestního zákona, ta vstoupila v platnost 9.2.2009 a od 1.1.2010 je účinná až doposud s několika úpravami. I z tohoto důvodu je vhodné analýzu trestných činů rozdělit na dvě části. Bude zde využívána regresní analýza, což je odhadování určité náhodné veličiny na předpokladu, že známe hodnoty jiných veličin. Pro znázornění a odhadnutí budoucího vývoje bude využívána lineární spojnice trendu. Její sklon se mění na základě odchylek mezi jednotlivými daty. Pro budoucí vývoj bude využíván index determinace R^2 , který využívá regresní analýza a nabývá hodnot od 0 do 1. Čím blíže hodnotě 1 (100 %), tím přesnější regresní analýza a zároveň i spojnice trendu s možným odhadnutím budoucího vývoje. Názorné ukázky pro lepší pochopení budou v následujících grafech, kde bude spojnice trendu ukázána v praxi.

4.1. Počet registrované kriminality za období 2000-2020.

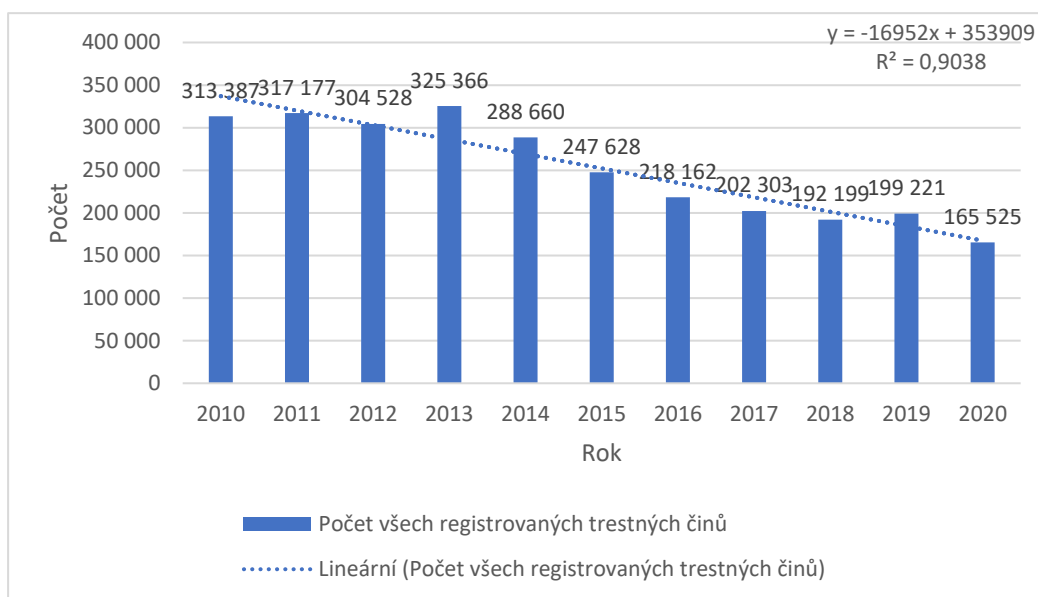
Z níže uvedených grafů grafu je možné usoudit, že celková kriminalita na území ČR má postupně klesající trend, hlavně od roku 2013. Nejvyšší hodnoty kriminalita dosahovala v roce 2000, kdy dosáhla počtu 391 469 trestných činů. Nejnižší počet trestných činů byl zaznamenán v roce 2020, kde čítal 165 525 činů. Když se vezme v potaz první rok 2000 a poslední rok 2020 sledovaného období, je vidět, že kriminalita klesla o 225 944 (57,72 %) skutků. Před novelou nelze říci, že by počet skutků stabilně klesal, protože spolehlivost je 66,65 %. Sice zde je pokles v řádu několika po sobě jdoucích let, ale poté zase počet skutků skokově narostl. Pokud R^2 je v této hodnotě možné odhadnout, že do budoucna se bude počet skutků snižovat.

Obrázek 1- Počet všech trestných činů v období 2000-2009

Zdroj: vlastní zpracování dle dat Policie ČR. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/zverejnene-informace-2021-statistika.aspx>

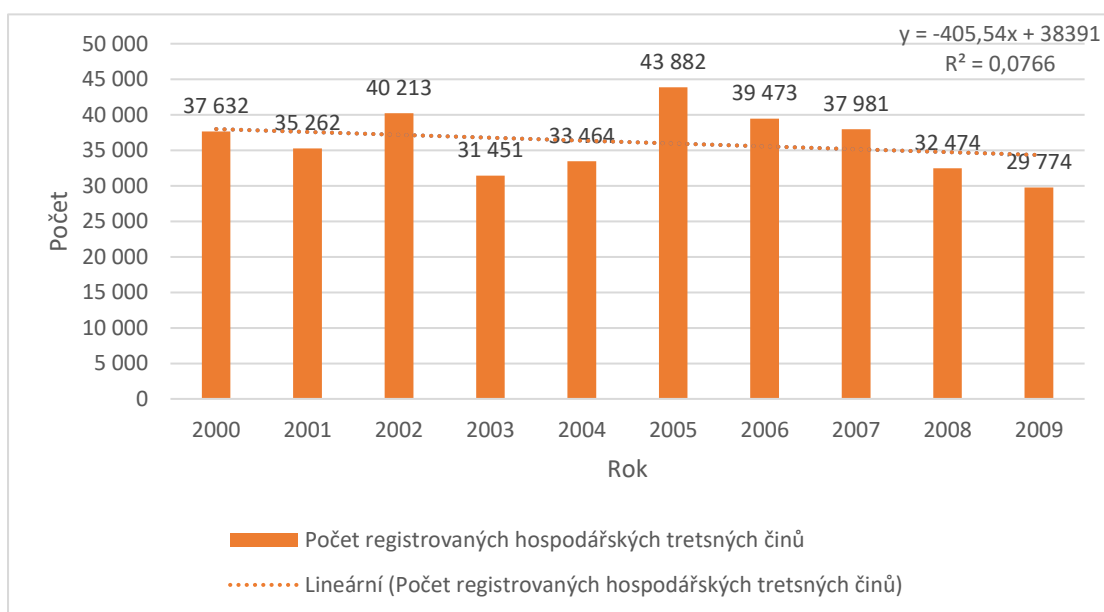
Od roku 2010 s novelou trestního zákona trestné činy zprvu neklesaly a držely se zhruba na stále stejné úrovni. Také nebyl žádný skokový nárůst, jako tomu bylo několikrát v období 2000 až 2009. Avšak teprve od roku 2013 začal počet činů stabilně klesat s výjimkou jednoho roku, kdy byl ale jen velmi malý nárůst a tento trend vydržel až do konce sledovaného období. Pravděpodobnost i následného podobného vývoje je 90 %. Z toho důvodu lze i usuzovat, že kriminalita bude klesat i v následujících letech.

Obrázek 2- počet všech trestných činů v období 2010-2020

Zdroj: vlastní zpracování dle dat Policie ČR. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/zverejnene-informace-2021-statistika.aspx>

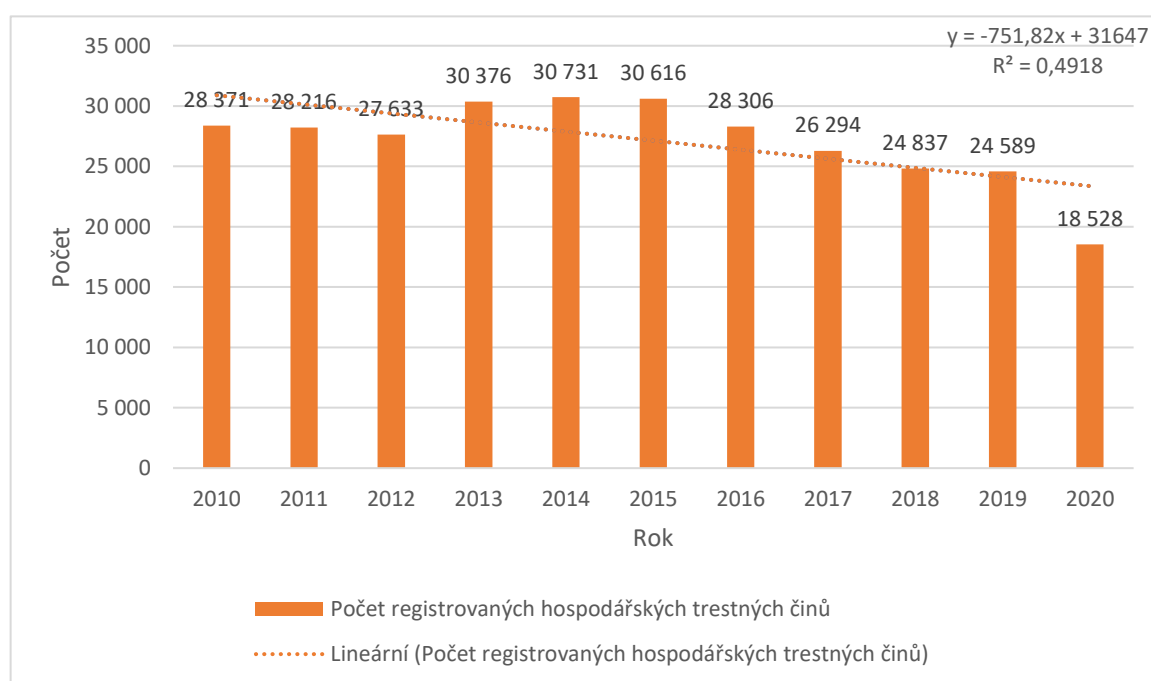
Následující dva grafy uvádí už konkrétně hospodářskou kriminalitu za období 2000 až 2020. Nejvyšší hodnoty tohoto druhu kriminality bylo dosaženo v roce 2005 a nejmenší v roce 2020 stejně jako u celkové kriminality. Před novelou trestního zákona hospodářská kriminalita výrazně nestoupala, ale na druhou stranu ani neklesala. Udržovala si v zásadě stále stejnou parabolou, kdy chvílku klesala a poté nárazově stoupla a následně zase klesala. Rovnice trendu je sice mírně klesající, ale spolehlivost je 7,66 %, tudíž se nedá vůbec předpovídat, jak by mohl vývoj nadále probíhat, protože pravděpodobnost následného klesání je velice malá.

Obrázek 4 - počet hospodářských trestných činů v období 2000-2009

Zdroj: vlastní zpracování dle dat Policie ČR. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/zverejnene-informace-2021-statistika.aspx>

V dalším sledovaném období 2010 až 2020, tedy po novele trestního zákona se již může mluvit o určitém zlepšení trendu vývoje hospodářských trestných činů. Narozdíl od předešlého grafu alespoň částečně následují vývoj všech trestných činů od roku 2015, kdy se počet také začal snižovat až na úroveň 18 528 skutků v roce 2020. Mezi roky 2000, kdy bylo spácháno 37 632 činů a 2020 je pokles o 19 104 skutků (50,77 %). Když bychom brali extrémní hodnoty tedy rok 2005 a znovu 2020, tak rozdíl čítá 25 354 (57,78 %) skutků. Zde už lze předpokládat trend postupného poklesu z pohledu rovnice trendu, která má hodnotu 49,18 %. Na základě tohoto výsledku již lze usuzovat možný budoucí pokles

Obrázek 5 - počet hospodářských trestných činů v období 2010-2020

Zdroj: vlastní zpracování dle dat Policie ČR. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/zverejnene-informace-2021-statistika.aspx>

Na závěr této části je vhodné říci, že hospodářská kriminalita skoro vůbec nebo jenom částečně následuje vývoj celkové kriminality. V letech, kdy celková kriminalita klesá, tak hospodářská stoupá a stejné to je i naopak. Sice od novely se trend ustaluje, postupně začíná obracet

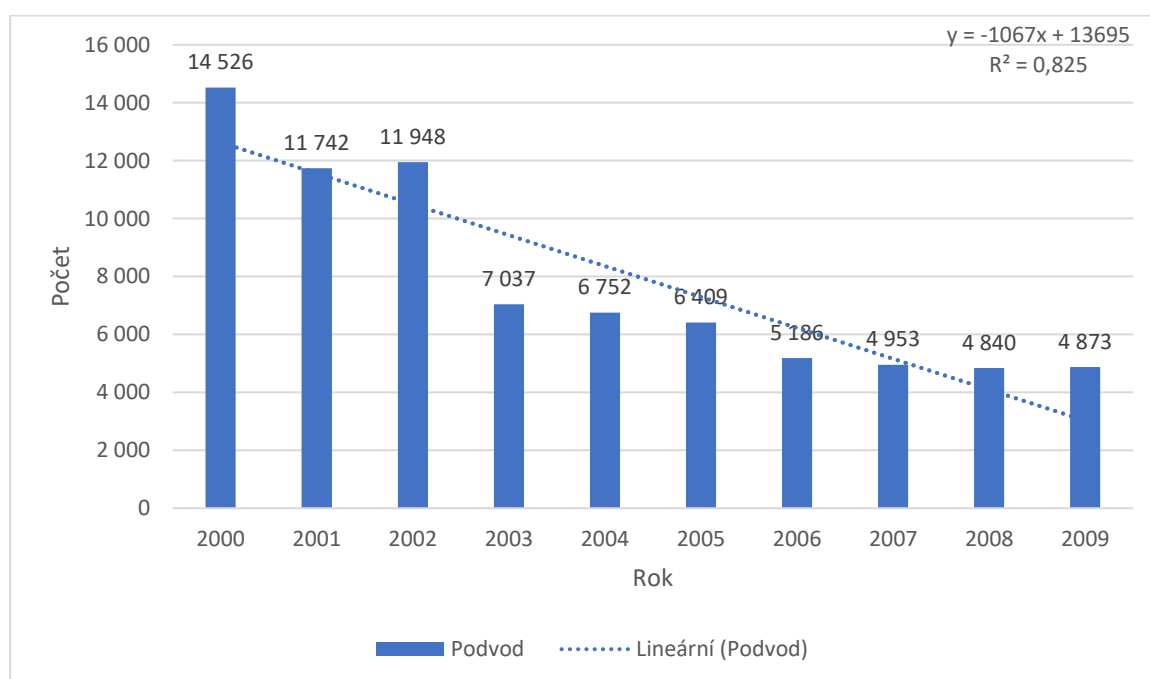
a následovat klesající počet všech skutků, stále však nelze odhadnout s větší jistotou prognózu vývoje. Zdá se, že nadále klesat bude, ale výše je vidět, že pravděpodobnost není moc velká. Větší závěr by bylo možné usuzovat třeba za období dalších pěti let, ale v současné době to není možné.

4.2 Podrobná analýza jednotlivých hospodářských trestných činů

Následující kapitola se bude zabývat činy jako jsou podvod, zpronevěra, úvěrový podvod, krácení daně, činy spojené s měnou, neodvádění daní a další činy, které byly páchany. Nebudou zde uvedeny všechny, protože jich je velké množství. Bude uvedena také škoda, která byla za celé sledované období způsobena. Stejně jako u zobrazení vývoje celkové a hospodářské kriminality, i zde budou jednotlivé trestné činy rozděleny do dvou grafů, kdy první bude před novelou trestního zákona, tudíž do roku 2009 a druhý po novele od roku 2010. Všechny grafy v této kapitole budou uváděny pod textem, stejně jako je tomu v předchozí kapitole.

4.2.1. Podvod

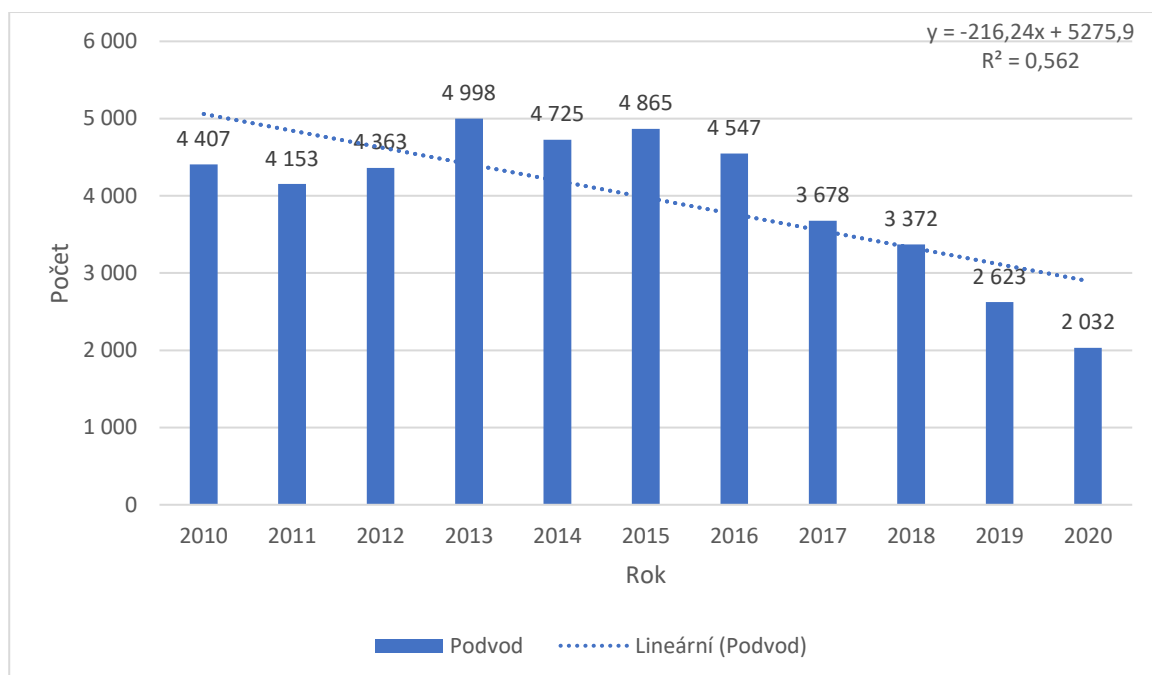
Tento skutek, je obecně už od dob středověku jedním z nejvíce páchaných skutků, ať už se jedná o malé či velké podvody, které působí značnou škodu. Podvod má po celou dobu klesající trend s hodnotou spolehlivosti dalšího klesání 82,5 %, ale v tomto případě nelze brát tuto pravděpodobnost toliko v potaz, protože je značně ovlivněná velkým propadem počtu tohoto skutku mezi rokem 2002 a 2003, tudíž je nutné tuto hodnotu spolehlivosti brát s určitou „rezervou“. Nelze však říci, že by byla nepřesná. Tato hodnota bude hned prověřena, zdali opravdu bude počet skutků klesat nadále nebo v tomto případě bude stoupat

Obrázek 6 - trestné činy podvodu v období 2000-2009

Zdroj: vlastní zpracování podle dat Policie ČR. Dostupné: <https://www.policie.cz/clanek/archiv-statistiky-statisticke-prehledy-kriminality.aspx>

Období 2010 až 2020 už nemá jednoznačně klesající trend. Sice počty ještě několik let klesaly jako v předešlém grafu, avšak od roku 2012 začal počet skutků zase stoupat. Sice se nejedná o navýšení ve velké míře, ale stabilního klesání se společnost dočkala od roku 2016. Toto má vliv i na spojnici trendu, kde R^2 je 56,2 %. Počet podvodů bude nejspíše klesat i nadále. Pravděpodobnost klesání z období 2000 až 2009 se potvrdila a počet činů opravdu klesl. Rozdíl mezi rokem 2000 a 2020 je pokles o 12 494 (86,011 %) skutků, což je značné zlepšení v případě těchto extrémních hodnot.

Obrázek 7 - trestné činy podvodu v období 2010-2020

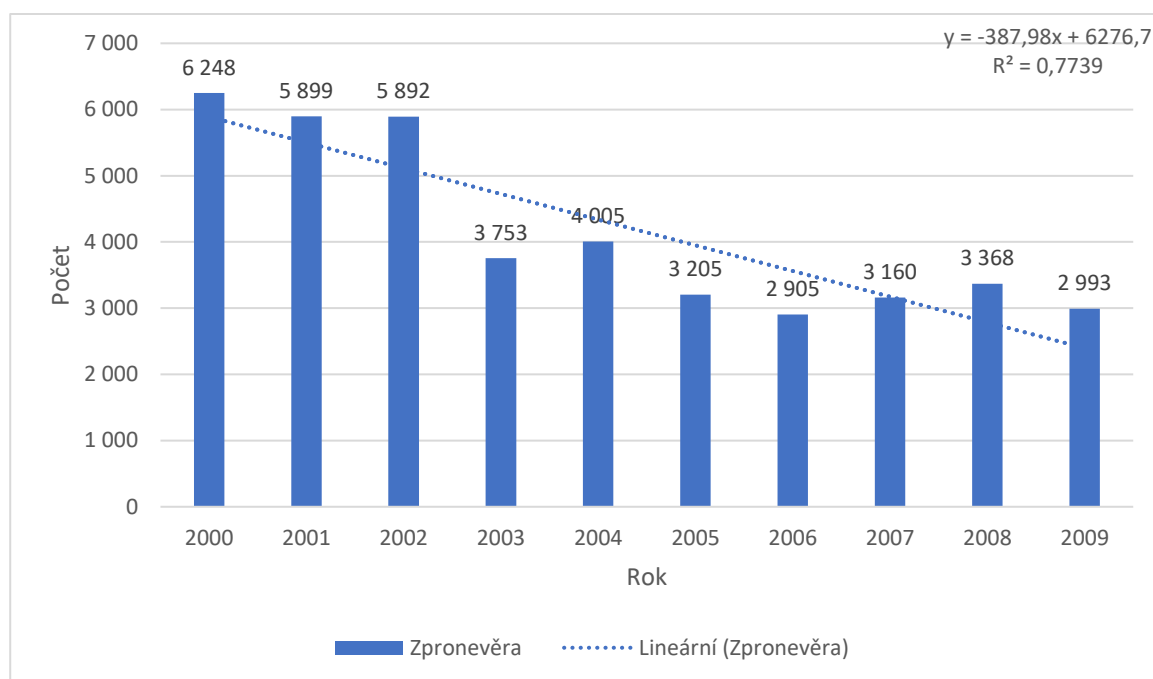
Zdroj: vlastní zpracování podle dat Policie ČR. Dostupné: <https://www.policie.cz/clanek/statisticke-prehledy-kriminality-za-rok-2015.aspx> a <https://www.policie.cz/clanek/statisticke-prehledy-kriminality-za-rok-2020.aspx>

Škoda, která byla podvodem způsobena za celé období 20 let dosahuje 108 miliard Kč. Největší množství bylo způsobeno v roce 2001, kdy čítala téměř 24,5 miliard Kč. Z celkové hodnoty je to 22,56 %. Na rozdíl v roce 2000, kdy bylo spácháno o 2784 skutků více byla škoda pouze 8 miliard Kč, což je zhruba o šestnáct a půl miliard mešní škoda. Konkrétní podíl je 7,44 %. Od roku 2005 až do roku 2020 tyto skutky způsobily každoročně škodu mezi dvěma až šesti miliardami Kč. Nejmenší hodnota je z roku 2018, kde bylo způsobeno 2,4 miliardy Kč, tedy pouhé 2,19 % z celkové způsobené škody za celé sledované období. Když vezmeme v potaz znovu extrémní hodnoty, tedy 2001 a 2018, rozdíl mezi těmito lety je 22 miliard Kč, což činí pokles o 90,31 %. Lze říci, že způsobená škoda se vyvíjí dobrým směrem, co se týče

poklesu. Kdy se koukneme na hodnoty před novelou, jedná až o extrémně vysoké částky, kdežto ke konci sledovaného období je škoda mnohonásobně menší.⁴⁹

4.2.2 Zpronevěra

Tento skutek není páčán v takové míře, jako tomu je u výše zmíněného podvodu, ale přesto se jedná o čin, který má jedno z nejvyšších zastoupení v hospodářské kriminalitě. Stejně jako u podvodu, i v tomto případě nastal velký pokles mezi roky 2002 a 2003. Od té doby zpronevěr klesala, ale ne již v tak značné míře. Spolehlivost dosahuje 77,39 %, avšak znovu je nutné tento koeficient o trochu zmenšit z důvodu velkého poklesu, který byl zmíněn před chvílí.

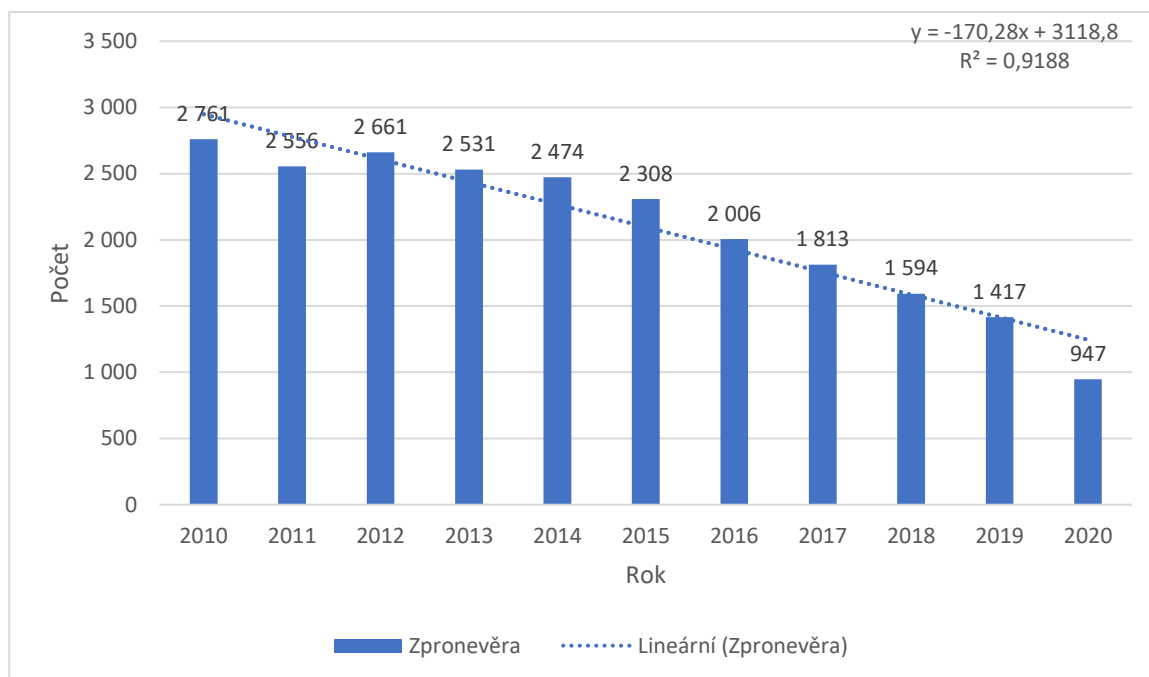
Obrázek 8 - trestné činy zpronevěry v období 2000-2009

Zdroj: vlastní zpracování podle dat Policie ČR. Dostupné: <https://www.policie.cz/clanek/archiv-statistiky-statisticke-prehledy-kriminality.aspx>

V období 2010 až 2020 je zaznamenán stabilní pokles až na výjimku jednoho roku 2012, kde je vidět malinký nárůst. Klesání přetrvalo až do konce sledovaného období. O tom vypovídá také spolehlivost 91,88 %. V tomto případě je znovu přesnější než trend období před novelou trestního zákoníku. I přesto, že předešlé období není natolik spolehlivé, nelze říci, že by bylo

⁴⁹ Statistické přehledy [online]. Praha: Policie České republiky [cit. 2023-06-27]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/web-informacni-servis-statistiky.aspx>

chybné. Lze odhadovat, že téměř s jistotou zpronevěra bude klesat i nadále. Rozdíl mezi extrémními hodnotami je v poklesu o 5 301 (84,84 %) skutků spáchané zpronevěry.

Obrázek 9 - trestné činy zpronevěry v období 2010-2020

Zdroj: vlastní zpracování podle dat Policie ČR. Dostupné: <https://www.policie.cz/clanek/statisticke-prehledy-kriminality-za-rok-2015.aspx> a <https://www.policie.cz/clanek/statisticke-prehledy-kriminality-za-rok-2020.aspx>

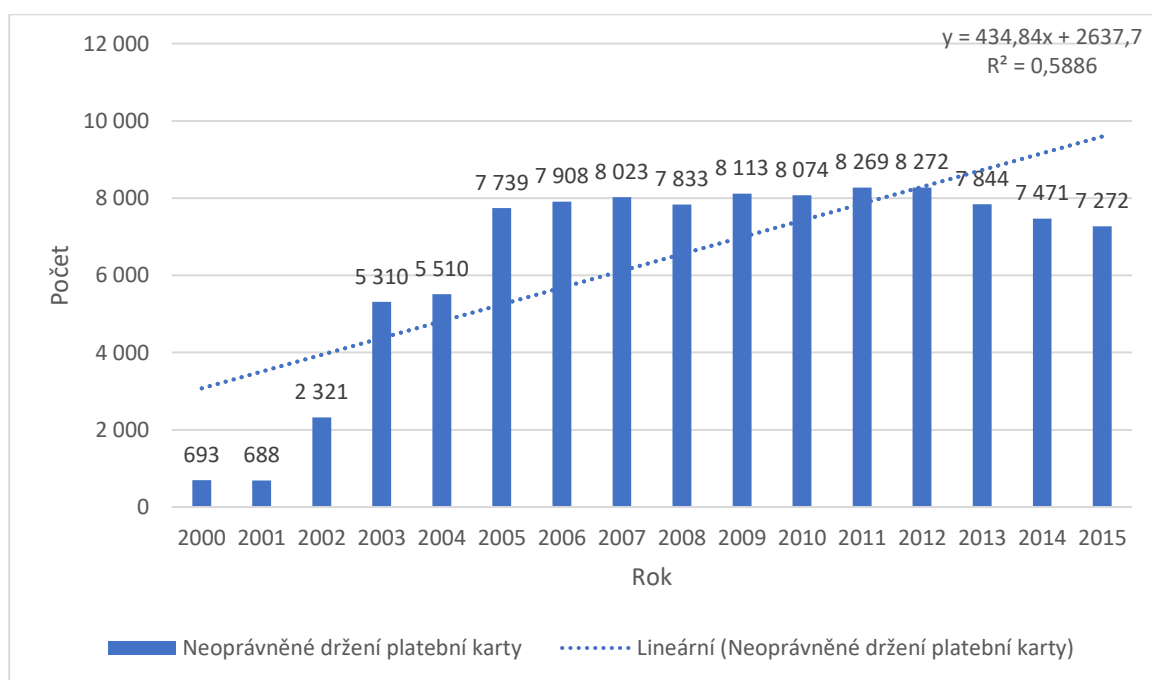
Škoda způsobená v tomto období dosahuje hodnoty 32,9 miliard Kč. Jedná se o značně menší škodu než v případě podvodu, ale skoro třicet tři miliard není málo. Nejvíce spáchané škody bylo v roce 2014, konkrétně se jednalo o 2,55 miliard Kč, což je 7,77 % z celkové zpronevěrou spáchané částky. Hned v závěsu je rok 2002 se škodou 2,54 miliard Kč, tedy o pouhých deset milionů méně a v přepočtu na procenta je to 7,74 %. Nejméně na druhou stranu bylo způsobeno roku 2018, kdy bylo dosaženo 795 milionů Kč. V ohledu na celkem způsobenou škodu zde hodnota dosáhne pouhých 2,42 %. Obecně se jedná o skoro zanedbatelnou částku. Z pohledu běžného člověka se sice jedná o velké množství peněz, ale z pohledu páčání trestných činů již nikoliv. Nutno podotknout, že bylo spáchano 947 skutků, tudíž se nejedná o vysokou částku. Rozdíl mezi těmito hodnotami nebude natolik markantní jako u podvodu, ale i přesto rozdíl mezi roky 2014 a 2018 čítá 1 758 772 000 Kč (68,86 %).⁵⁰

⁵⁰ Statistické přehledy [online]. Praha: Policie České republiky [cit. 2023-06-27]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/web-informacni-servis-statistiky.aspx>

4.2.3 Neoprávněné držení platební karty a neoprávněné opatření, padělání a pozměnění platebního prostředku

Důvod pro uvedení dvou činů do jedné kapitoly je takový, že zde došlo k velké změně, a to konkrétně jak ve změně názvu a samotného paragrafu, tak změně obsahu. Do roku 2016 byl název neoprávněné držení platební karty kde vystupoval pod číslem §249b. V průběhu roku 2015 došlo k první změně odstavce 1 a až v průběhu roku 2016 došlo ke kompletní změně tohoto paragrafu. Od tohoto roku je veden pod číslem §234. Z tohoto důvodu zde bude i jiné rozdělení než v předešlých a následujících trestných činech.

V případě neoprávněného užívání platební karty lze vidět že se jedná o značně stoupající počet těchto spáchaných skutků. Značný nárůst byl zaznamenán v roce 2002, 2003 a 2005. Tento nárůst je zapříčiněn i tím, že čím víc se vše digitalizuje včetně bankovníctví, tak platební karty začínají být stále více užívané. Tento počet skutků postupně rostl až do roku 2012 a až odtud je tři roky po sobě klesá. R^2 je 58,86 % v rostoucí hodnotě, tedy trend je zde obecně stoupající. Podle tohoto bychom mohli usuzovat, že tento počet skutků by mohl nadále stoupat. Zjistit další vývoj a zda se vývoj změní spíše v klesající není možné, protože jak je již zmíněno výše, od roku 2016 tento paragraf zanikl a vznikl úplně nový, kde jsou kromě platební karty i další skutky spojené s měnou.

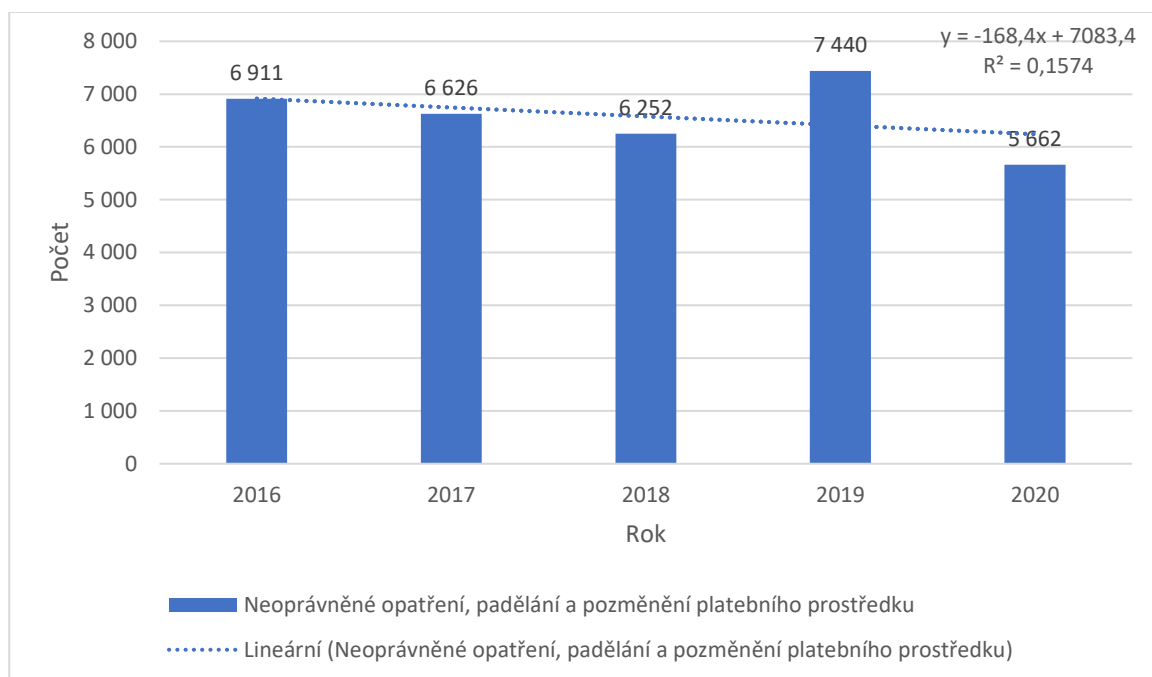

Obrázek 10 - trestné činy neoprávněného držení platební karty v období 2000-2015

Zdroj: vlastní zpracování podle dat Policie ČR. Dostupné: <https://www.policie.cz/clanek/archiv-statistiky-statisticke-prehledy-kriminality.aspx> a <https://www.policie.cz/clanek/statisticke-prehledy-kriminality-za-rok-2015.aspx>

Mohlo by se zdát, že počet činů značně vzroste, vzhledem k tomu, že k platební kartě se přidali ještě padělání, pozměnění a neoprávněné opatření platebních prostředků (platebních karet a měny). Opak je v tomto případě pravdou, protože počet trestných činů i nadále klesá, tudíž se alespoň částečně potvrzuje trend, který nastal od roku 2013. V případě těchto pěti let až na jeden rok počet skutků postupně klesá. Spojnice trendu nadále klesá a je možné, že bude klesat nadále, avšak pravděpodobnost je již v hodnotě 15,74 %, což je pro závěry a predikce velmi málo.

Obrázek 11 - trestné činy neoprávněného opatření, padělání a pozměnění platebního prostředku v období 2016-2020

Zdroj: vlastní zpracování podle dat Policie ČR. Dostupné: <https://www.policie.cz/clanek/statisticke-prehledy-kriminality-za-rok-2020.aspx>

Co se týče způsobené škody, ta se pohybuje v mnohonásobně menších částkách než předešlý podvod a zpronevěra. V případě platební karty se jedná o hodnotu 1,4 miliard Kč. Největší škoda byla způsobena v roce 2010, kde dosáhla 339,9 milionů Kč, což je 23,59 % z celkové částky za sledované období. Nejméně bylo zase v roce 2000, konkrétně 4,4 milionů Kč, což ale dává ostatně smysl, když bylo spácháno také malé množství skutků. Když vynecháme roky 2000 až 2004 pro malé množství skutků, nejnižší škoda bylo způsobena v roce 2006 ve výši 41,6 milionů Kč. Rozdíl mezi rokem 2006 a 2010 je 298 milionů Kč, v přepočtu na procenta se jedná o 716,7 % nárůst.⁵¹

⁵¹ Statistické přehledy [online]. Praha: Policie České republiky [cit. 2023-06-27]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/web-informacni-servis-statistiky.aspx>.

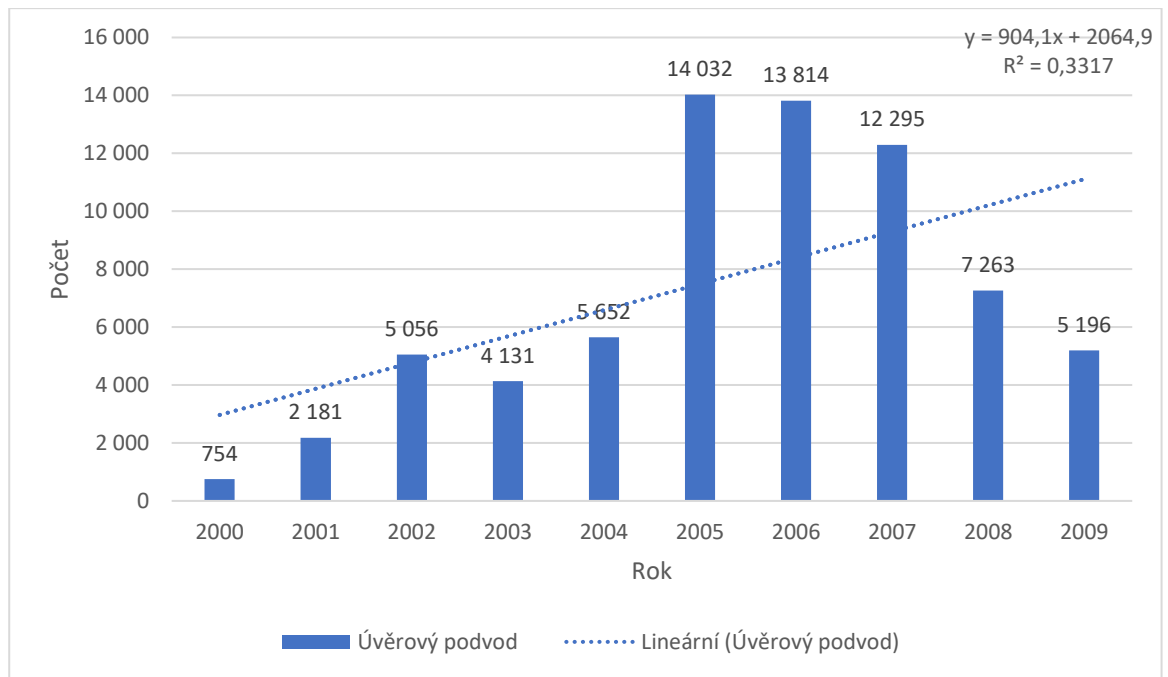
V případě neoprávněného opáření, padělání a pozměnění platebního prostředku je škoda na druhou stranu několikrát menší než v roce 2010, ale také větší než v roce 2006. V tomto období byla způsobena nejvyšší částka v roce 2018 v hodnotě 107,3 miliónů Kč což činí 24,76 % celkové hodnoty škody za sledované období. Nejnižší je o rok dříve tedy 2017 se škodou 73,7 miliónů Kč, tedy 17,01 % z celkové škody, která byla způsobena za těchto pět let. Rozdíl mezi těmito údaji je 33,6 miliónů Kč a je to 45,54 % nárůst. V dalších letech ale částka zase klesla na hodnotu od 81 do 83 milionů Kč.⁵²

4.2.4 Úvěrový podvod

Co se týče úvěrového podvodu, sice nedosahuje výše jako klasický podvod, ale přesto jde o velmi významný skutek, který je páchán často. Stejně jako u platební karty, i zde za začátku sledovaného období byl páchán minimálně. K většímu růstu došlo hned v roce 2001 a 2002. Avšak to nebylo nic v porovnání s rokem 2005, kde došlo až k exponenciálnímu nárůstu spáchaných skutků. Stejně ale jak rychle došlo k velkému nárůstu, tak stejně tak rychle došlo k poklesu v roce 2008. Přesto však vše toto stačilo, aby rovnice trendu měla stoupající tendenci. Pravděpodobnost budoucího dalšího stoupání je pouhých 33,17 %, tudíž už z tohoto lze usuzovat, že tato stoupající rovnice nemusí vůbec vydržet a může se vše změnit. To vše ovšem hned bude ověřeno pod tímto grafem, zdali je trend nadále klesající či stoupající.

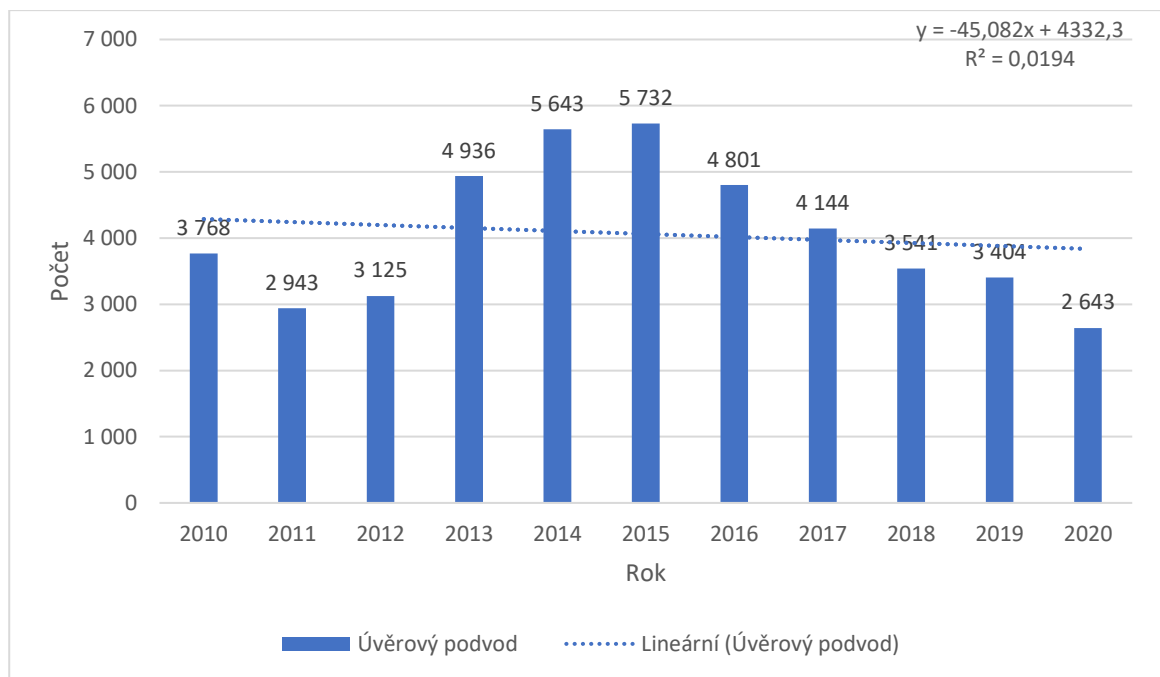
⁵² Statistické přehledy [online]. Praha: Policie České republiky [cit. 2023-06-27]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/web-informacni-servis-statistiky.aspx>

Obrázek 12 - trestné činy úvěrového podvodu v období 2000-2009

Zdroj: vlastní zpracování podle dat Policie ČR. Dostupné: <https://www.policie.cz/clanek/archiv-statistiky-statisticke-prehledy-kriminality.aspx>

Z následující grafu je možné vyčíst, že po novele trestního zákoníku sice počet spáchaných činů úvěrového podvodu zprvu klesl o určitou část, ale nevydrželo to dlouho a zase v roce 2013 začínalo docházet k většímu nárůstu spáchaných skutků. Sice od roku 2016 spáchaný úvěrový podvod klesá, není vůbec možné usuzovat, zdali tento trend do budoucna bude platit či nikoliv. Spojnice trendu se sice mírně klesající, ale hodnota R^2 spolehlivosti je jen 1,94 %, tudíž pro odhadování budoucího vývoje je tato rovnice naprosto irelevantní. Není možné říci, zdali klesající trend vydrží. Podle celkového počtu všech spáchaných skutků z obrázku 2 hospodářských trestných činů je sice možné odhadnout, že počet bude klesat i zde, ale jistota je mnohem menší než u ostatních skutků, které už byly rozebírány. Co se týče spojnice, tak stačí, aby jeden rok došlo k určitému nárůstu a hned se také změnil ve stoupající.

Obrázek 13 - trestné činy úvěrového podvodu v období 2010-2020

Zdroj: vlastní zpracování podle dat Policie ČR. Dostupné: <https://www.policie.cz/clanek/statisticke-prehledy-kriminality-za-rok-2015.aspx> a <https://www.policie.cz/clanek/statisticke-prehledy-kriminality-za-rok-2020.aspx>

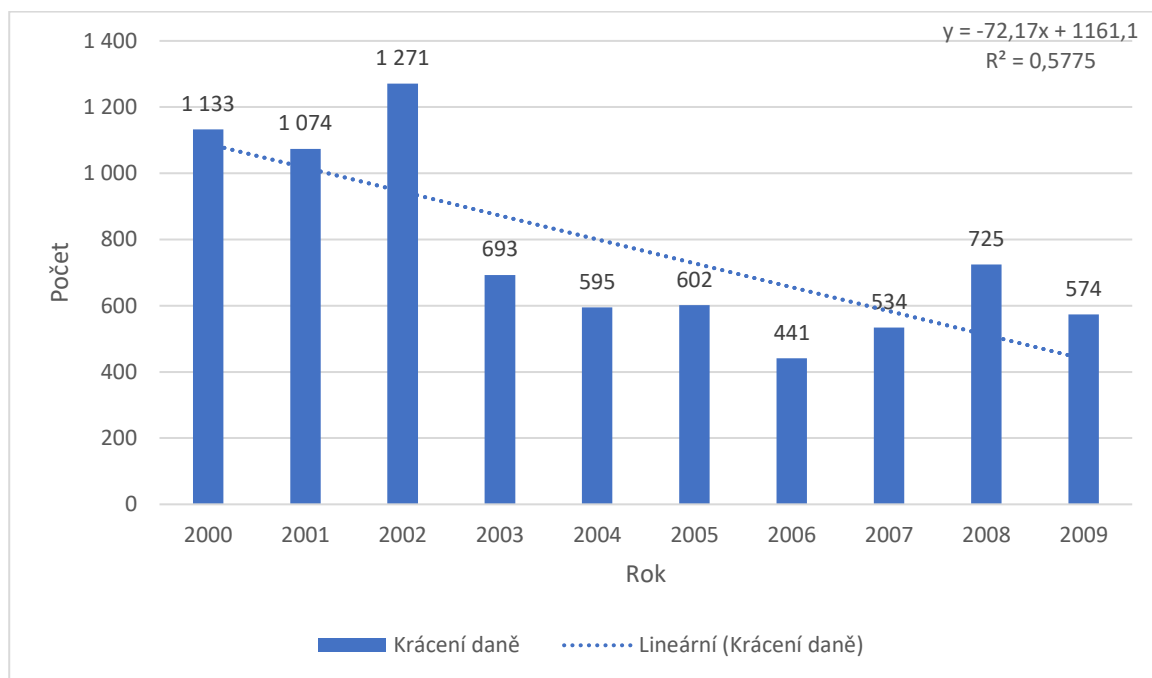
Za celé sledované období úvěrového podvodu byla spáchána škoda v hodnotě 32 miliard Kč. Nelze si nepovšimnout, že škoda je zhruba jen o sto milionů menší než u zpronevěry. Nejvíce zarážející je škoda, která byla způsobena v roce 2001 a to konkrétně 7,9 miliard Kč, což už jenom u tohoto jednoho roku se jedná o 24,24 % z celkové částky. Jedná se o rok s druhým nejmenším počtem skutků, ale s největší škodou ze všech let. Při rozdělení vychází 3 643 450 Kč způsobené újmy na jeden skutek. Zase v období s největším počtem spáchaných těchto podvodů je napáchána škoda jenom 1,2 miliardy Kč, v přepočtu 3,88 % z celkového množství. Zde je to 90 548 Kč, když přepočítáme škodu na jeden skutek. Nejmenší škoda je v roce 2000, která čítá 492 milionů Kč a to je 1,5 % z celkové způsobené částky. Rozdíl mezi těmito dvěma roky 2000 a 2001 je 7,4 miliard Kč a procentuální nárůst je o 1613,43 %.⁵³

4.2.5 Krácení daně

Krácení daní je možné datovat už do doby, kdy byly zavedeny první daně. Tento páchaný skutek je možné řadit společně s podvodem k jednomu z nejstarších a nejdéle páhajících trestných činů na světě. Co se týče sledovaného období v této práci, tak nelze říci, že by krácení

⁵³ Statistické přehledy [online]. Praha: Policie České republiky [cit. 2023-06-27]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/web-informacni-servis-statistiky.aspx>.

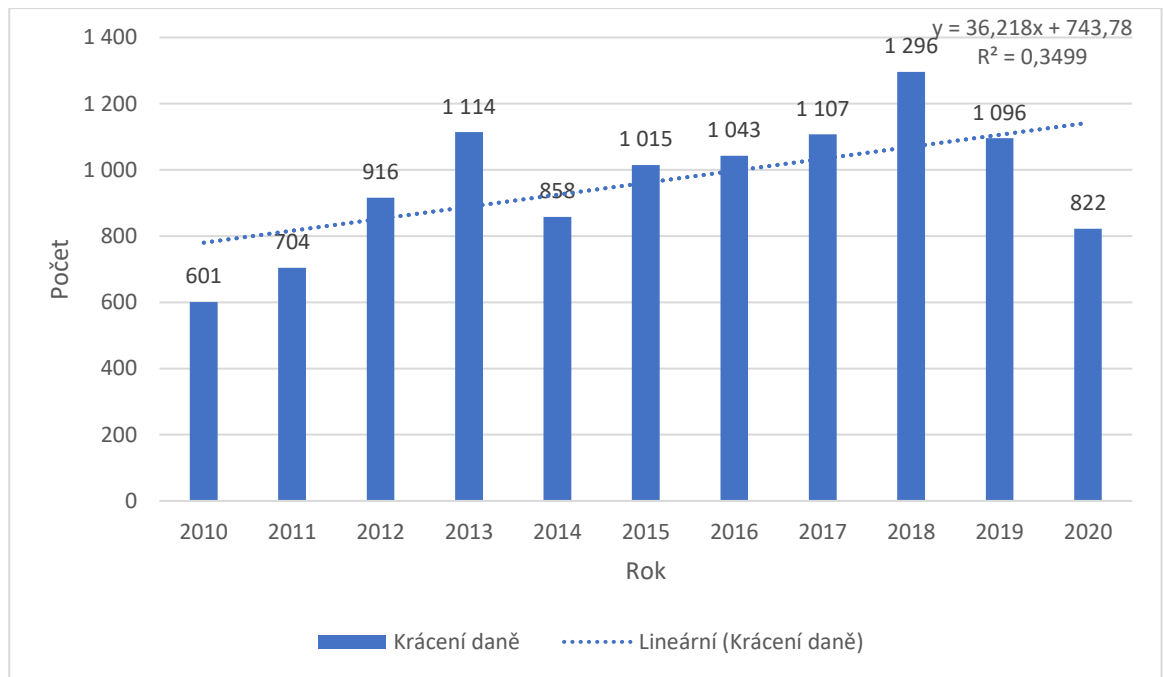
daně stabilně klesalo. Je vidět sice velký propad páchání v roce 2003, ale i přesto v roce 2007 a 2008 počet opět stoupl. I přesto, že je zde několik let, kdy se množství navýšilo, obecně počet spáchaných skutků klesá. O tomto vypovídá i spojnice trendu která má klesající trend 57,75 %, z čehož se dá se vydedukovat, že množství by mohlo klesat i v dalších letech. Ostatně toto tvrzení bude hned ověřeno, stejně jako v předešlých analyzovaných trestných činech.

Obrázek 14 - trestné činy krácení daně v období 2000-2009

Zdroj: vlastní zpracování podle dat Policie ČR. Dostupné: <https://www.policie.cz/clanek/archiv-statistiky-statisticke-prehledy-kriminality.aspx>

Následující graf zobrazuje, že krácení daně je, nebo alespoň bylo ihned po novelo trestního zákoníku většinu sledovaného období na vzestupu. Kromě jednoho roku 2014, kdy byl zaznamenán menší pokles, počet skutků stabilně rostl. Tento fenomén vydržel až skoro do konce období, kdy roku 2019 bylo zjištěno klesání a snižování stoupajícího trendu. Stejně tomu bylo i následující rok. Spojnice trendu je zaznamenána jako stoupající, což koresponduje s již zmíněným růstem na začátku období po novele, ale spolehlivost není nikterak velká, konkrétně 34,99 %. Je to zapříčiněno třemi poklesy, které byly vypsány již výše. Z důvodu nízké pravděpodobnosti dalšího stoupaní, není možné přesně předpovědět, zdali se trend bude zlepšovat a klesat nebo naopak. Já si troufám říci, že časem by se mohl počet skutků snižovat i nadále z důvodu výše uvedených grafů celkové a hospodářské kriminality. Zda je tato hypotéza správná, bude možná ověřit ideálně za dalších pět let, tedy až v roce 2025 nebo i dříve, ale pět let je podle mě minimum pro závěry a prognózy do budoucna.

Obrázek 15 - trestné činy krácení daně v období 2010-2020

Zdroj: vlastní zpracování podle dat Policie ČR. Dostupné: <https://www.policie.cz/clanek/statisticke-prehledy-kriminality-za-rok-2015.aspx> a <https://www.policie.cz/clanek/statisticke-prehledy-kriminality-za-rok-2020.aspx>

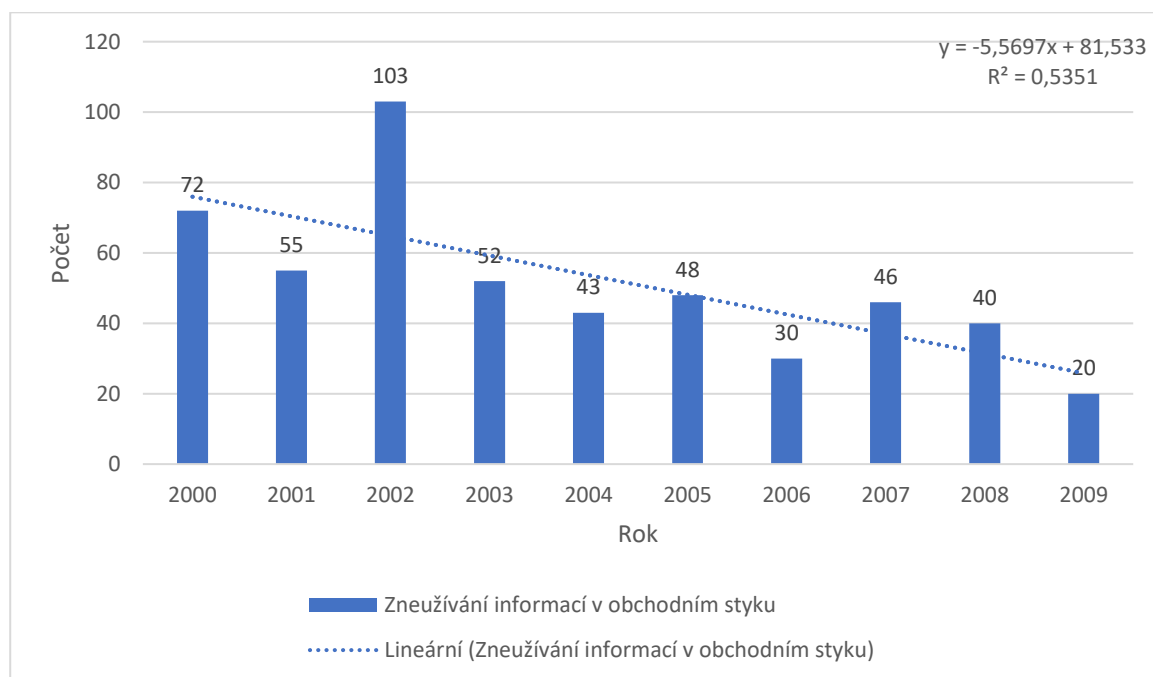
Škoda, která byla způsobena krácením daně za sledované období se vyšplhala na celých 94,4 miliard Kč, čímž se řadí na průběžné druhé místo kousek pod podvod a několikanásobně převyšuje ostatní dosud vypsané činy. Zásadní rozdíl zde je, a to ten, že množství podvodů je mnohem větší než krácení daní. Nejvyšší škoda, které bylo dosaženo, je v roce 2014 s množstvím 8,6 miliard Kč, tedy 9,07 % z celkové částky. Nejnižší škoda byla paradoxně v roce 2000, kdy byl třetí nejvyšší počet činů krácení daní a dosáhla hodnoty 1,5 miliardy Kč, což činí pouhých 1,63 %. Na počátku sledovaného celého období se škoda pohybovala od jedné do tří a půl miliardy. Až v roce 2004 se začala způsobená škoda rapidně zvyšovat a pod dvě miliardy už nikdy nešla. V průměru za celé období se pohybuje na škodě 4,5 miliard Kč každý rok, což je nemalá částka.⁵⁴

4.2.6 Zneužívání informací v obchodním styku

Na první pohled se zdá, že tento čin nemá nikterak velké zastoupení a není moc páchan. To je sice pravda, ale je třeba počkat až na druhou část sledovaného období a konec této podkapitoly a tam bude vidět důvod pro jeho vypsání zde.

⁵⁴ Statistické přehledy [online]. Praha: Policie České republiky [cit. 2023-06-27]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/web-informacni-servis-statistiky.aspx>.

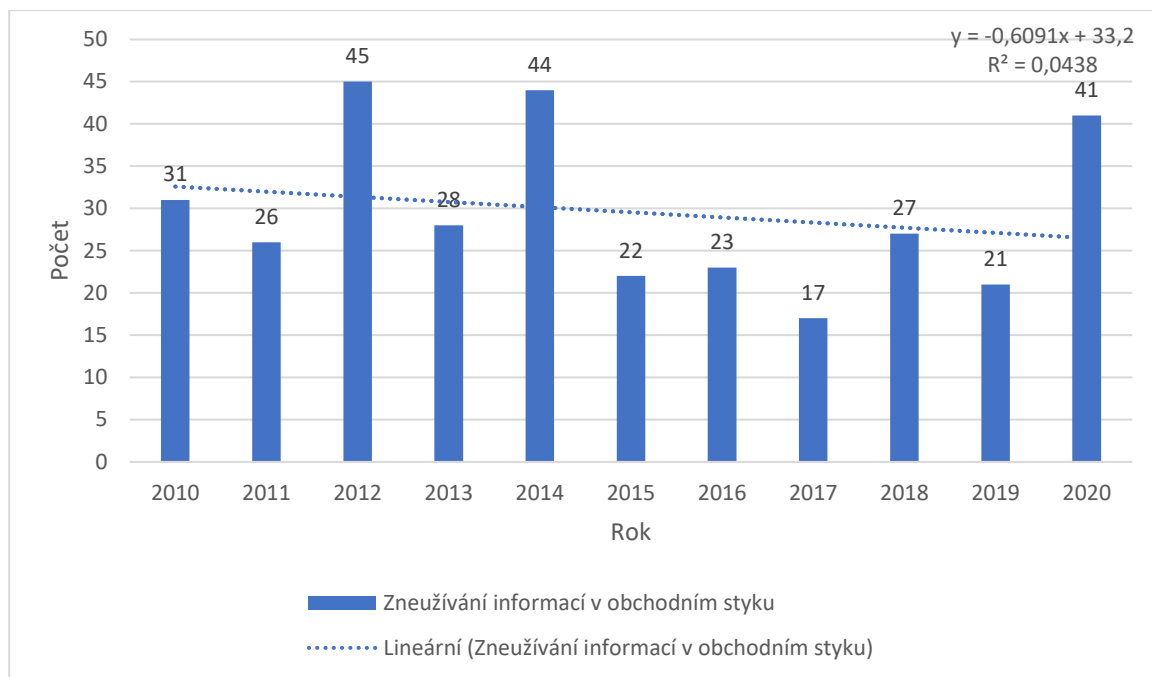
V první části období je vidět pokles, jež uvádí i spojnice trendu. Z dat sice není stabilní, ale trend se zlepšuje s hodnotou 53,51 % spolehlivosti a pravděpodobně byl měl počet činů klesat i nadále. Hned bude zjištěno, jestli vše toto platí v případě tohoto činu i po novele trestního zákoníku.

Obrázek 16 - trestné činy zneužívání informací v obchodním styku v období 2000-2009

Zdroj: vlastní zpracování podle dat Policie ČR. Dostupné: <https://www.policie.cz/clanek/archiv-statistiky-statisticke-prehledy-kriminality.aspx>

V této druhé části je již vidět, že počet trestných činů kolísá. Důležité ale je, že pokles pravděpodobně v současné době dosáhl svého maxima na rozdíl od ostatních vypsany trestných činů, které se v kontextu celého vývoje většinou snižují s výjimkou krácení daně. Od roku 2004 až do konce období je zjištěné, že čísla se stále opakují a pohybují od 48 (rok 2005) do 17 (rok 2017) skutků. Jejich počet se nikterak zásadně nemění. V jednom roce je skutků více, v druhém méně a v dalším roce jich může být zase více. Typický příklad jsou léta 2012 až 2015. O tomto už vypovídá hodně spojnice trendu, která je jenom mírně klesající a spolehlivost je 4,38 %, tudíž prakticky irelevantní a její nespolehlivost pro další vývoj je zapříčiněná právě kolísavostí počtu spáchaných trestných činů zneužívání informací v obchodním styku.

Obrázek 17 - trestné činy zneužívání informací v obchodním styku v období 2010-2020

Zdroj: vlastní zpracování podle dat Policie ČR. Dostupné: <https://www.policie.cz/clanek/statisticke-prehledy-kriminality-za-rok-2015.aspx> a <https://www.policie.cz/clanek/statisticke-prehledy-kriminality-za-rok-2020.aspx>

Tímto se dostáváme na závěr této podkapitoly a z mého pohledu přijde to nejdůležitější u tohoto skutku. Celková škoda zde dosahuje výše 20,5 miliard Kč. Většina této škody byla způsobena v první části sledovaného období, a to v hodnotě 18,7 miliard Kč. Největší škoda byla v roce 2005, kdy sice nebylo spácháno nikterak více skutků než v ostatních letech, tak přesto byla způsobena újma 7,8 miliard, tedy 38,12 % z celkové škody za celou dobu.⁵⁵

V druhé části období bylo napácháno 1,8 miliardy Kč, což je v porovnání s roky 2000 až 2009 minimum. Zde je právě vidět velký vývoj kupředu. I přesto, že počet činů stagnuje na stále stejných číslech, Způsobené škody se rapidně snížily. Nejméně bylo způsobeno v roce 2016, tedy 18 miliónů Kč, v přepočtu jen 0,09 % z celkové způsobené částky a nejvýše roku 2018 s hodnotou 886 miliónů.⁵⁶

4.2.7 Porušení předpisů o pravidlech hospodářské soutěže

Porušení pravidel hospodářské soutěže není pácháno v takové míře, ale na druhou stranu se jedná o velmi medializované činy, zvláště když jde o úředníky na vysokých postech nebo

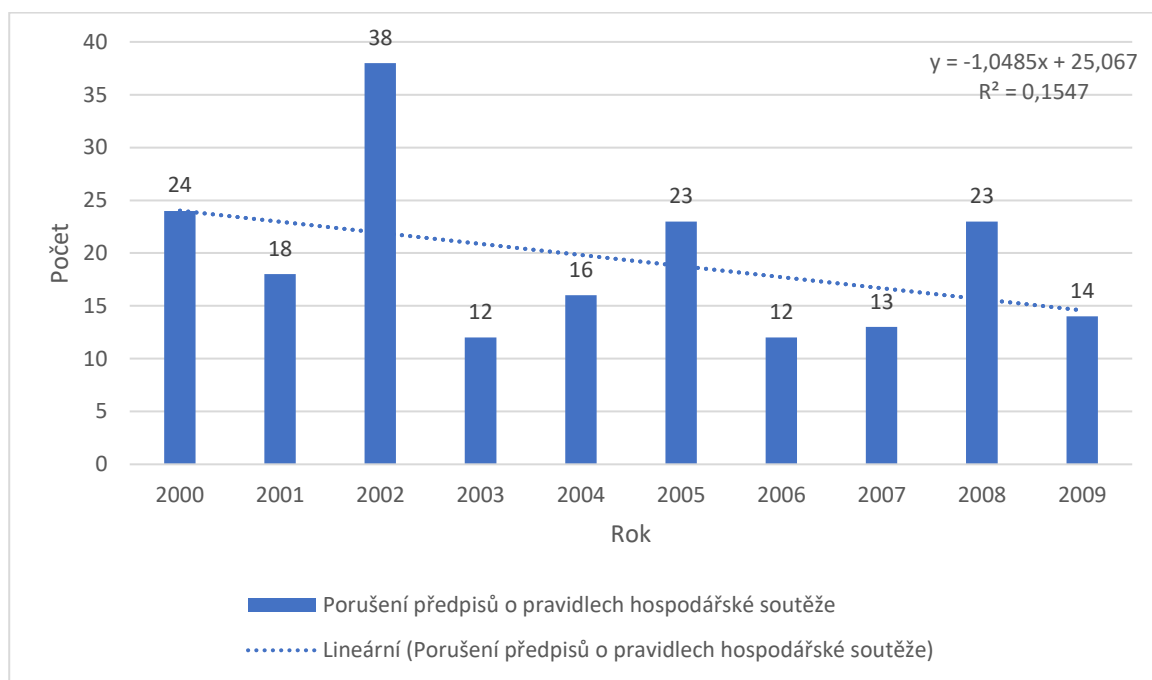
⁵⁵ Statistické přehledy [online]. Praha: Policie České republiky [cit. 2023-06-27]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/web-informacni-servis-statistiky.aspx>.

⁵⁶ Tamtéž.

dokonce v některých případech i politické osobnosti. Tyto případy souvisí přímo s korupcí, tudíž je důležité tento druh skutku zmínit.

Na rozdíl od předešlého rozebíraného trestného činu, kde byl vidět alespoň do určité míry posun, zde není vidět absolutně žádné zlepšení a snížení počtu skutků v tomto období. V roce 2002 byl počet skutků vyšší, konkrétně 38, ale zbytek se pohybuje kolem stejného nízkého rozmezí. Spojnice trendu je sice klesající, ale spolehlivost je pouze 15,47 %, tudíž ji nemůžeme brát v potaz a odhadovat, že by mohla být i nadále klesající. Je značně ovlivněna právě rokem 2002 a 2003, kdy je rozdíl 26 činů.

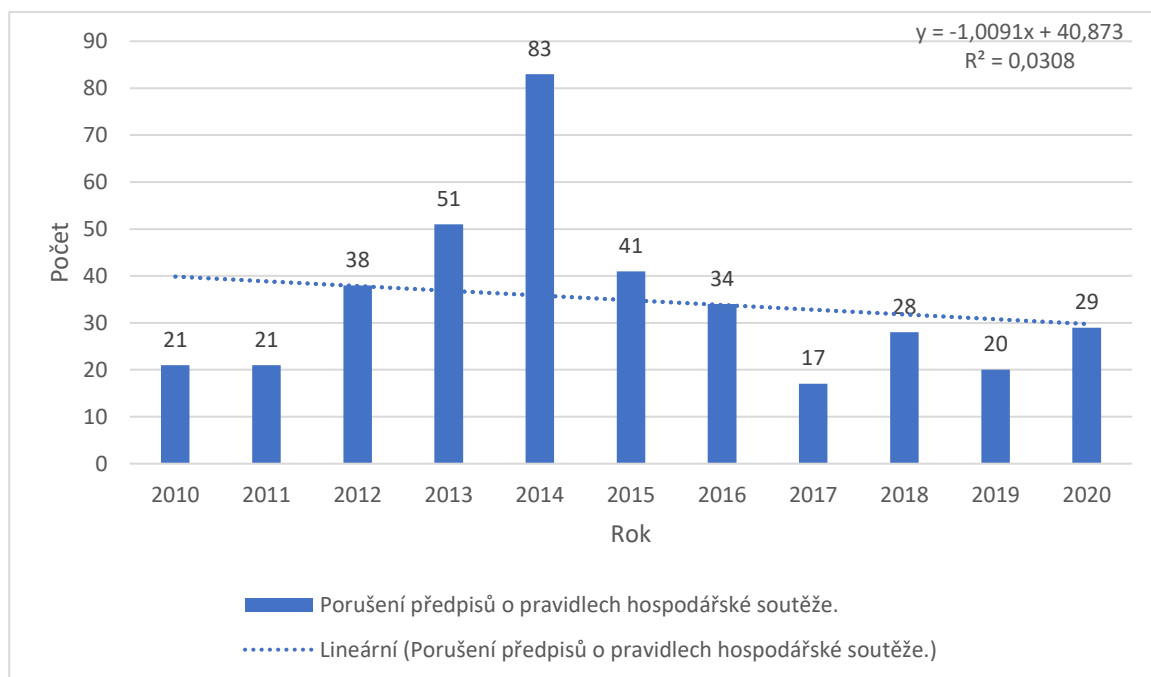

Obrázek 18 - trestné činy porušení předpisů o pravidlech hospodářské soutěže v období 2000-2009

Zdroj: vlastní zpracování podle dat Policie ČR. Dostupné: <https://www.policie.cz/clanek/archiv-statistiky-statisticke-prehledy-kriminality.aspx>

Následné období je v součtu horší než předchozí. Obecně je zde spácháno více činů, a tudíž předešlá predikce podle spojnice trendu, že by počet mohl klesat je mylná. Díky rozdělení na dvě části je sice spojnice v obou případech mírně klesající, ale pokud by byla období spojena, trend by byl stoupající. V této druhé části je R^2 3,08 %, což je opravdu nízká pravděpodobnost dalšího stejného vývoje a nedá se vůbec odhadovat, jak se bude porušování hospodářské soutěže vyvíjet. Ani já si v tomto případě netroufám nijak odhadovat vzhledem k tomu, že počet skutků po novele vzrostl, než aby klesl. Nejvyšší hodnota byla v roce 2014, a to bylo 83 skutků, což je nejvíce za obě sledované části. Do tohoto roku počet činů postupně stoupl a zase

po jeho dosažení počet skutků klesá, ale roky 2016 až 2020 vypadají, že se zase ustálí na stálé hodnotě, i když něco vyšší než před novelou.

Obrázek 19 - trestné činy porušení předpisů o pravidlech hospodářské soutěže v období 2010-2020

Zdroj: vlastní zpracování podle dat Policie ČR. Dostupné: <https://www.policie.cz/clanek/statisticke-prehledy-kriminality-za-rok-2015.aspx> a <https://www.policie.cz/clanek/statisticke-prehledy-kriminality-za-rok-2020.aspx>

Celková škoda, který byla způsobena je 6,2 miliardy Kč. Nejvíce bylo napácháno v roce 2012, a to konkrétně 5,1 miliard, v přepočtu 81,97 %. Nebylo spácháno mnoho trestných činů, ale přesto se jedná o nevyšší způsobenou škodu ze všech let. Nejméně bylo v roce 2011 s hodnotou 5 miliónů Kč, což čítá 0,08 %. Ve většině let se škody pohybují v řádech jednotek nebo desítek miliónů a ve výjimečných případech se dostanou přes sto miliónů.⁵⁷

⁵⁷ Statistické přehledy [online]. Praha: Policie České republiky [cit. 2023-06-27]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/web-informacni-servis-statistiky.aspx>.

5. Soudní rozhodnutí spáchaných činů hospodářské kriminality

V této kapitole bude práce zaměřena na krátkou analýzu dvou rozhodnutí od krajského soudu v Hradci Králové. Jedná se o případy, které spadají do hospodářské kriminality. Oba tyto případy jsou činy, která byly v poslední kapitole analyzována. Důvod pro jejich uvedení se váže primárně k dřívějšímu výčtu paragrafů a následnému zjištění, jak byly činy klasifikovány v prospěch nebo neprospěch obžalovaného, zdali se drželo sazeb dle paragrafů či nikoliv. Všechna rozhodnutí jsou anonymizovaná, tudíž zde nebudou uváděny žádné osobní informace, které spadají do ochrany GDPR.

Obžalovaná v době roku 2018 na několika místech ČR za využití svých finančních a ekonomických znalostí vylákala z velkého okruhu známých finanční částky převážně v hotovosti. Vybírala je pod falešnými přísliby výměnou měny za euro v rozmezí 15 Kč až 20 Kč za jedno euro a následným prodejem jednoho eura až za 27 Kč. Jako další využila příslibu výhodného nákupu mobilu Apple iPhone. Využívala i smyšlenou záminku půjčky na bydlení. Ve všech výše zmíněných případech byla obžalovaná zavázána zejména ústně, ale také písemně, že domluvenou částku vrátí o určité navýšení. Dodatečně vyhotovovala doklady, kde potvrzovala obdržení finančních prostředků, ale využila je pro svoji potřebu nebo na úhradu závazků. Vše vykonala s rozhodnutím, že finanční prostředky nebude schopna vrátit, nezhodnotí a nijak nevyužije pro potřeby či splnění slibů, které dala svým „klientům“.⁵⁸

Celková finanční újma, kterou způsobila obžalovaná, dosáhla výše téměř 7,7 milionů. Jedna škoda 45 tisíc Kč byla za nákup mobilu iPhone, 240 tisíc Kč pro půjčku na bydlení a zbytek škody byl způsoben právě slibem výhodného nákupu a následné prodeje měny euro. V tomto případě se v době rozhodování jednalo již o škodu velkého rozsahu.⁵⁹

Obžalovaná se dopustila trestného činu podvodu, dle § 209 odstavec 1, odstavec 5 písmeno a) trestního zákoníku.

Ke všemu se doznala a důvod proč toto způsobila je, že se dostala do dluhové spirály zprvu ze strany úvěru a zároveň později z toho důvodu, že klientům dávala víc, než od nich získala, proto poté přestala závazky plnit. Nerozporovala ani škodu, kterou ve výše uvedené částce způsobila.

---

⁵⁸ Rozsudek Královéhradeckého krajského ze dne 27. 8. 2020, č.j. 9T5/2020-680.

⁵⁹ Tamtéž.

Soud měl k dispozici výpovědi svědků, důkazy ve formě listin od krajského soudu v Jičíně nebo notáře, znaleckého posudku z oboru zdravotnictví, odvětví psychiatrie, kdy obžalovaná netrpí žádnou duševní poruchou, dále také z odvětví klinické psychologie, kde bylo potvrzeno, že věrohodnost obžalované není nijak snížena.⁶⁰

Soud uznal obžalovanou jako plně vinnou na základě jejího doznání, který se shoduje v kontextu s výpověďmi svědků, listin a posudků. Všechny poškozené uváděla v omyl a zamlčovala podstatné skutečnosti. Z těchto důvodů byl čin kvalifikován jako podvod se škodou velkého rozsahu. K polehčujícím okolnostem bylo uvedeno, že obžalovaná vedla řádný život, jednání litovala a plně spolupracovala. Přitěžující okolnost byla již výše zmíněná škoda velkého rozsahu a páchaní trestného činu po delší dobu.⁶¹

Na základě skutku, který byl spáchán měl soud odsoudit obžalovanou k odnětí svobody na dobu s minimální hranicí pěti let a s horní hranicí deseti let. S ohledem na polehčující okolnosti byl její trest snížen na tři roky odnětí svobody se zkušební dobou pěti let, po kterou bude splácet škodu, kterou způsobila. Obviněná dostala podmínku, což je dostačující s ohledem na polehčující okolnosti a ekonomické škody, které se snaží splácet a dle rozsudku tyto škody bude muset i nadále splácet.

V dalším rozsudku se jedná o krácení daně. Tento čin nebyl spáchán pouze jedním subjektem. První obžalovaný působil jako osoba samostatně výdělečně činná a registrace proběhla u právně příslušného úřadu. Byl vedený *jako plátce daně z přidané hodnoty s měsíčním zdaňovacím obdobím v roce 2010 a od 01.01.2017 a se čtvrtletním zdaňovacím obdobím v letech 2011 až 2016, a rovněž jako nepodnikající fyzická osoba pronajímající bytové jednotky*. Druhý obžalovaný vypomáhal při podnikání ve formě komunikace a předávání účetních dokladů, výpisů ke zpracování daňové evidence a daňových přiznání od roku 2010. Vše toto bylo konáno s cílem snížení daně z přidané hodnoty, případně získání výhody na dani formou nadměrného odpočtu.⁶²

Přímé krácení daně prováděli způsobem, že si nechali od odběratelů zasílat úhrady se zdanitelným plněním za poskytované služby na soukromý nepodnikatelský bankovní účet. Existenci tohoto účtu zatajili účetním, kteří vedli daňovou evidenci.

---

⁶⁰ Rozsudek Královéhradeckého krajského ze dne 27. 8. 2020, č.j. 9T5/2020-680

⁶¹ Tamtéž.

⁶² Rozsudek Královéhradeckého krajského soudu ze dne 20. 8. 2019, 7T2/2019-911

Činnost prováděli způsobem, že si nárokovali nadměrný odpočet daně za určité období, aniž by do daňového přiznání zahrnuli platby od odběratelů právě na výše zmíněný nepodnikatelský účet a tím se vyhnuli i platbě DPH.⁶³

Celková škoda, která byla způsobena České republice, v tomto případě zastupovaná Finančním úřadem pro Královehradecký kraj dosáhla výše 6,25 milionů na dani z příjmů fyzických osob, neoprávněné čerpání nadměrného odpočtu daně 1,5 milionů a krácení DPH s výší 4,7 milionů.⁶⁴

Tímto oba obžalovaní spáchali skutek krácení daně, poplatku a podobné povinné platby dle §240 odstavce 1, odstavce 3 písmene a) trestního zákoníku. Škodu, kterou napáchali, je většího rozsahu a zároveň i tento čin je ve velkém rozsahu.

Prvnímu obžalovanému byl udělen trest odnětí svobody po dobu tří let s odložením na zkušební dobu pěti let, peněžitý trest 400 denních sazeb v hodnotě 5 000 Kč, tedy 2 milióny. V případě, že peněžitý trest nebude ve lhůtě vykonán, následné odnětí svobody bude dva roky. Dále také zákaz výkonu činnosti podnikatelské činnosti na dobu tří let, plus propadnutí náhradní hodnoty v částce 3 miliónů.

Druhý obžalovaný dostal trest odnětí svobody na tři roky, s odložením na zkušební dobu pěti let. Také 100 denních sazeb v hodnotě 2 000 Kč, tedy 200 tisíc. V případě nezaplacení ve lhůtě následuje trest jednoho roku odnětí svobody.⁶⁵

Obžalovaní netrvali na písemném vyhotovení odůvodnění, z toho důvodu byl vyhotoven zjednodušený rozsudek.

Stejně jako v předešlém rozsudku, soud měl možnost udělit sazbu od pěti do deseti let odnětí svobody. V tomto případě udělil také podmínku, ale nebyly zde polehčovací okolnosti, které vedly ke snížení této sazby na podmínku s případnou hrozbou pouhých tří let.

---

⁶³ Rozsudek Královehradeckého krajského soudu ze dne 20. 8. 2019, 7T2/2019-911.

⁶⁴ Tamtéž.

⁶⁵ Tamtéž.

6. Výsledky a doporučení pro zvládání kriminality

Na základě analýzy, která je provedena v kapitole 4. lze usoudit, že vývoj všech trestných činů a zároveň tím i hospodářských činů je na dobré cestě co se týče snižování jejich počtu. Převážně docházelo k celkovému snižování. Před novelou trestního zákona tomu tak nebylo vždy a v několika případech docházelo ke zvyšování počtu skutků podle lineární spojnice trendu. Po novele většinou docházelo ke snižování počtu skutků i přesto, že se trestní sazby moc neměnily. V některých částech paragrafů činů se sazby navyšovaly a v některých se naopak snižovaly. Obecně se nedá říci, že by se sazby novelou nějak zásadně měnily. Výjimkami, kde ke snižování nedocházelo je zneužívání informací v obchodním styku a porušení předpisů o pravidlech hospodářské soutěže, která se pohybují ve stále stejném zvyšujícím a snižujícím se rozmezí. Krácení daně se naopak po novele zvyšovalo

Co se týče výše popsaných trestných činů v kapitole 5., lze usuzovat, že přispívají k většímu páchání trestných činů. Jedná se o činy, které nejsou medializované a není tlak médií, přesto tresty nejsou nikterak přísné. U mediálních činů v převážné většině vrchní představitelé kauz dostanou také minimální tresty ve formě podmínek a dalších podobných trestů stejně jako u vypsání rozhodnutí, což jednoznačně také nepřispívá ke snižování.

Jedna z možností, která ke snižování přispívá může být "vyzrávání" obyvatelstva a s tím spojené zjišťování že páchání trestné činnosti není tolik výhodné. Zpravidla se s trestnou činností pojí společenské odsouzení a také následný problém s nalezením pracovního poměru. Druhá možnost je, že pachatelé se učí svoji trestnou činnost lépe skrývat a tím sice dochází ke snižování zjištěné kriminality, ale zároveň i ke zvyšování latentní kriminality, a tím k dočasnému zvýšení registrovaných činů, ale v rámci několika let ke snížení může přispět i ochrana whistleblowerů, která musí být zavedena do zákona na pokyn Evropské unie, kdy tento člověk bude mít imunitu, pokud oznámí hospodářskou trestnou činnost, jejíž byl součástí.

Co se týče doporučení, dle mého názoru, na základě zjištěných dat a vypsání rozsudků, by bylo pro lepší zvládání hospodářské kriminality nejjednodušším řešením zvýšit trestní sazby. Na druhou stranu nejefektivnější by bylo udělování vyšších sazeb trestů. Čily, když je sazba od pěti do deseti let, tak nedat méně let nebo pouze podmínku, ale udělit opravdu sazbu, která je v zákoně, pokud nejsou polehčující okolnosti. Dále je nutné brát ohled na škodu, která byla způsobena a s jakým úmyslem ji pachatel konal. V prvním trestném činu pachatel konal ze zoufalosti a zprvu se snažil závazky splácet. Pachatel v druhém činu páchal škodu úmyslně s cílem obohatit se. Udělovat sazby v daném rozmezí. V rámci odhalování těchto činů nelze nic

vytknout, protože jejich odhalení je velmi obtížné a vyžaduje měsíce precizních příprav a v mnoha případech odposlechy, protože při policejním zátahu je důležité, aby se získalo vše potřebné. Problémem jsou také dlouhé soudní procesy, které se při těchto činech vedou. Zkrátit lhůty pro potrestání či případně zproštění obžalovaných by bylo jedno z efektivnějších řešení. Lhůty v současné době mezi jednotlivými slyšeními mohou být až několik měsíců. Sice jsou páchany i jiné činy, které je třeba soudně řešit, avšak pauzy v takto velkém rozsahu nesvědčí rychlosti rozhodování a případného udělení trestu.

7. Závěr

Kriminalita je společensky velmi vážný pojem a má velké dopady na fungování společnosti i státu. Je mnoho druhů kriminality, jako jsou například násilná, mravnostní vojenská a další. V této práci bylo ale primární zaměření na hospodářskou kriminalitu a její druhy.

V první kapitole byla objasněno, co kriminalita je včetně několika druhů, na které se dělí. Taky byly vypsány metody, které se využívají k odhalování jakékoliv kriminality. Následně byla popsána samotná hospodářská kriminalita, její pojetí dle tří různých autorů a toto rozdělení se využívá v nauce o hospodářské kriminalitě i dnes.

V další části práce je popsána finanční a ekonomická kriminalita, včetně jejich dělení na další sekce. U těchto sekcí jsou vypsány jednotlivé paragrafy dle trestního zákoníku včetně sazeb, které hrozí při páčání této trestné činnosti.

Následuje počítačová kriminalita, která v dnešní době zapadá do úplně všech odvětví kriminality z důvodu digitalizace a použití počítačů pro páčání trestné činnosti. Jedná se o narůstající trend.

Ve čtvrté kapitole je znázorněna podrobná analýza nejprve všech trestných činů, poté pouze hospodářských činů a následně několika vybraných trestných činů v období před novelou trestního zákoníku a po jeho novele. V části těchto činů je vidět trend klesající až na výjimku krácení daní, kde po novele je trend opačný.

Pátá kapitola se zaměřuje na popsání dvou rozhodnutí od soudu. Popisuje se, co bylo spácháno s následkem trestu, který soud udělil a jaké důvody k tomu měl, pokud jsou uvedené.

Poslední část práce se zaměřuje na zhodnocení analýzy a mnou navrhovaná doporučení, která usuzují právě na zpracované analýze. Je také popsáno, jaký je problém z hlediska páčání činů a jejich následnými tresty.

Do budoucna je vysoce pravděpodobné, že kriminalita bude i nadále klesat, avšak nikdy úplně nezmizí. Z povahy lidstva není možné, aby společnost byla jednoho dne bez jakýchkoliv trestných činů. Do určité míry se jistě snižovat budou, až jednou pravděpodobně narazí na dno jako poslední 2 typy činů v analýze a kolem této hodnoty budou oscilovat.

Použitá literatura

1. BALOUN, Vladimír. Organizovaný zločin a jeho možné projevy ve finančním sektoru ekonomiky. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 1999. ISBN 978-80-86008-69-1.
2. BEKEŠ, Milan. Finanční právo. 6. upravené vydání. Praha: C.H. Beck, 2012. ISBN 978-80-7400-440-7.
3. GŘIVNA, Tomáš, Miroslav SCHEINOST a Zoubková IVANA. Kriminologie. 5. aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019. ISBN 80-85981-39-4.
4. CHMELÍK, Jan a Bruna EDUARD. Hospodářská a ekonomická trestná činnost. Praha: Praha: Vysoká škola finanční a správní, 2015. ISBN 978-80-7408-109-5.
5. CHMELÍK, Jan. Pozornost, úplatek a korupce. Praha: Linde, 2003. ISBN 978-80-7201-434-7.
6. KOLEKTIV, Autorů. Kybernetická bezpečnost, hospodářská kriminalita a bezpečnostní management ve vzájemných souvislostech. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2020. ISBN 978-80-7201-434-7.
7. KONRÁD, Zdeněk. Metodika vyšetřování jednotlivých druhů trestných činů. Praha: Policejní akademie CR, 1999. ISBN 80-85981-39-4.
8. SMEJKAL, Vladimír. Kybernetická kriminalita. 2. rozšířené a aktualizované vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2018. ISBN 978-80-7380-720-7.
9. ŠÁMAL, Pavel. Podnikání a ekonomická kriminalita v České republice. Praha: C.H. Beck, 2001. ISBN 978-80-7179-493-6.
10. VÁLKOVÁ, Helena, Josef KUČHTA a Jana HULMÁKOVÁ. Základy kriminologie a trestní politiky. 3. vydání. Praha: C.H.Beck, 2019. ISBN 978-80-7400-732-3.

Internetové a elektronické zdroje

11. Daně [online]. MaturitniOtazky.cz, 2023 [cit. 2023-06-27]. Dostupné z: <https://www.vysokeskoly.cz/maturitniotazky/ekonomika/dane>.
12. Daňová kriminalita [online]. Praha: HLEDAMUČETNI [cit. 2023-06-25]. Dostupné z: <https://www.hledamucetni.cz/zajimavosti/danova-kriminalita>
13. Kriminalita – Sociologická encyklopedie [online]. Praha: Sociologický ústav AV ČR [cit. 2023-02-11]. Dostupné z: <https://encyklopedie.soc.cas.cz/w/Kriminalita>
14. Latentní kriminalita [online]. Praha: EPRAVO.CZ [cit. 2023-02-12]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/latentni-kriminalita-15571.html>
15. Rozsudek Královéhradeckého krajského soudu ze dne 20. 8. 2019, 7T2/2019-911

16. Rozsudek Královéhradeckého krajského ze dne 27. 8. 2020, č.j. 9T5/2020-680.
17. Zákon č. 40/2009 Sb. ze dne 8. ledna 2009, trestní zákoník. In: Sbírka zákonů. 9. 2. 2009. Ve znění pozdějších předpisů. Dostupné online: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/200940?text=neopr%C3%A1vn%C4%9Bn%C3%A9%20podnik%C3%A1n%C3%AD#>